

Niemand gelooft meer in utopieën

Shigeru Ban werd geboren in 1957 in Tokyo. Na een architectuurstudie in Los Angeles en New York opende hij in 1985 zijn eigen studio in Tokio.

Het jaar 1986 betekende zijn internationale doorbraak - met kartonnen kokers. Geïnspireerd door de kokers van papierrollen die in zijn kantoor achterblijven als het papier op is, gebruikt Ban ze om muren, daken en draagconstructies te bouwen.

Hij heeft hele woongebouwen, een kerk en ook een brug gebouwd van dit lichte, recycleerbare en gemakkelijk te verwerken materiaal.

Zijn paviljoen op de Hannover Expo 2000 toonde de veelzijdige toepassingen van karton en zijn noodonderkomens voor de slachtoffers van de aardbevingen in Kobe en Haïti trokken internationale aandacht.

In mei 2010 werd het Centre Pompidou in Metz ingehuldigd. Met de uitbreiding van Tamedia 2013 heeft Zürich ook een gebouw van de Japanse sterarchitect gekregen. In 2014 ontving Shigeru Ban de Pritzker Prize, de hoogste onderscheiding voor een architect.

Shigeru Ban en zijn partner Jean de Gastines hebben onlangs de eerste steen gelegd voor een woontoren in de Antwerpse wijk Nieuw Zuid. De hybride toren van 25 verdiepingen zal ongeveer 295 wooneenheden van verschillend karakter bevatten. Het gebouw, dat projectontwikkelaar Triple Living BAN heeft genoemd, komt in de ecowijk waar ook Stefano Boeri, Vincent Van Duysen en Robbrecht & Daem hebben gewerkt. BAN is

een constructie van beton, staal en hout met kenmerkende gevelelementen. De binnentuin beslaat zesduizend vierkante meter en wordt ingevuld met een door Bas Smets ontworpen landschap.

Ontmoeting met Shigeru Ban en zijn Franse partner Jean de Gastines:

Heb je een voorkeur voor bepaalde klanten?

Shigeru Ban: Het maakt mij niet uit of ik voor een rijke klant werk of niet, de eisen zijn hetzelfde. Ik heb gemerkt dat slachtoffers van natuurrampen ook hoge eisen stellen. Het is hetzelfde voor een groot of klein project. Mijn passie blijft hetzelfde. In feite ben ik geïnteresseerd in het ontwerpen van alles, van een stoel tot een museum, van een vluchtelingenhuis tot een luchthaven - alles. Ik heb niet een bepaald persoon waar ik mee wil werken. Ik kies niemand uit, de projecten komen naar mij toe, maar ik probeer een evenwicht te bewaren tussen werken voor vermogende en niet-vermogende cliënten.

Wat leert u van uw uitgebreide reizen?

Shigeru Ban: Ik leer me los te maken van mijn computer, om verschillende culturen te ontmoeten. Ik reis veel, de laatste vijftien jaar vlieg ik minstens één keer per week.

Het is heel belangrijk om toekomstige klanten te ontmoeten, om samen met hen de site te bezoeken. Het is ook belangrijk om de ingenieurs en fabrikanten te ontmoeten. Uiteraard is de context erg belangrijk voor mij. Zelfs bij noodarchitectuur, waarbij dezelfde tijdelijke bouwprocessen worden gebruikt, is het belangrijk de plaatselijke actoren tegemoet te komen en zich aan te passen aan de omstandigheden ter plaatse.

Geef je nog steeds les?

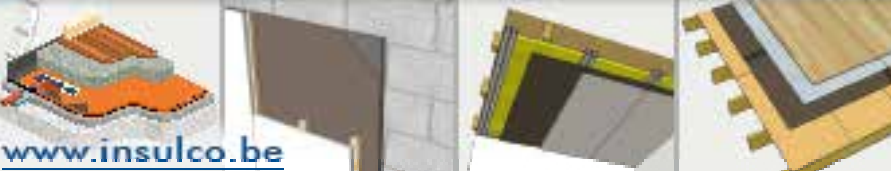
Shigeru Ban: Ik heb een uitstekende architectuuropleiding genoten in de Verenigde Staten, en ik vind het normaal om iets terug te doen. Ik geef les aan de jongere generatie, ik zie het als een verantwoordelijkheid om terug te geven wat ik heb gekregen. Studenten zijn de beste acteurs om op te treden in rampgebieden, dat maakt ook deel uit van hun opleiding. Ik weet zeker dat natuurrampen zich zullen blijven voordoen. Er zijn geen pasklare oplossingen, maar ik ben vaak blij dat ik op studenten kan vertrouwen. Ooit geloofden we in een bepaalde utopie. Maar we weten dat dit niet waar is. Er is geen utopie.

Dunne akoestische oplossingen voor:
vloeren, wanden, muren en valse plafonds

p.21

www.insulco.be

Hoe ziet u de alomtegenwoordigheid van het begrip 'duurzaamheid' in de architectuur?

Shigeru Ban: Ik gebruik al heel lang recyclebare materialen. Ik begrijp de term «duurzaamheid» niet echt. Natuurlijk is het belangrijk, zelfs essentieel, maar het commerciële belang is zo groot geworden dat het de overhand lijkt te hebben genomen, tot het punt waarop we niet meer weten wat duurzaam is of niet. Dit woord wordt vaak gebruikt als verkoopargument. Ik probeer afval te vermijden en materialen te recycleren die gemakkelijk te produceren zijn. Duurzaamheid' is voor mij een leeg modewoord.

In hoeverre ontwerpt u een architectuurproject?

Shigeru Ban: Ik heb in het verleden veel gedroomd over totale architectuur. Maar het is tegenwoordig veel gemakkelijker om een gefabriceerd product te vinden, zelfs een heel speciaal product, dat aan een specifieke vraag kan voldoen. Maar ik ontwerp nog steeds graag alles zelf, vooral het meubilair, dat voor mij een integraal onderdeel is van de architectuur. Daarom fascineert een architect als Alvar Aalto mij, in zijn ontwerp van het grootste tot het kleinste, tot in het kleinste detail.

Hoe gaat u het project in Antwerpen begeleiden?

Shigeru Ban: Ons kantoor in Parijs zal het project beheren. Mijn partner Jean de Gastines zal mij ondersteunen bij het beheer van het werk.

Jean de Gastines: Ik ken Shigeru Ban al 22 jaar, sinds 2000. Hij zocht een partner om zijn werk in Frankrijk te ontwikkelen. Eerst deden we een paar kleine projecten tot de wedstrijd voor het Centre Pompidou in Metz, die we wonnen. Vervolgens werd een meer permanente vereniging opgericht met een kantoor in Parijs om projecten in Europa en het Midden-Oosten te beheren. Aanvankelijk konden wij onze kantoren vestigen in het Pompidou Museum in Parijs, om de productie van plannen en maquettes voor het nieuwe museum te beheren.

Wat zijn de hoogtepunten van het BAN-project?

Shigeru Ban: Ik wilde een plek creëren waar mensen zich kunnen ontspannen. De verbinding tussen binnen en buiten is essentieel. De overkapping en de terrassen zijn 'tussenplaatsen', die hybride gebruik, meerdere functies mogelijk maken. Afhankelijk van het seizoen worden ze een integraal onderdeel van de leefruimte. Er is een groot terras met voldoende schaduw rond elke flat, waar men volop kan genieten van het omringende landschapspark en de binnentuin.

Hoe zit het met nieuwe digitale technologieën?

Shigeru Ban: Ik denk niet dat nieuwe technologieën het architectonisch ontwerp veel

zullen veranderen, althans niet in de basis. Er is een aanzienlijk aantal oude gebouwen die we nu niet zouden kunnen produceren, tenzij we het voor een exorbitante prijs zouden doen. De computer maakt de architectuur niet beter. Het maakt ontwerpen en produceren gemakkelijker, maar een binnenplaats, een tuin, een recreatiegebied zou niet noodzakelijkerwijs beter worden met digitale technologie.

Wat zijn je toekomstige projecten?

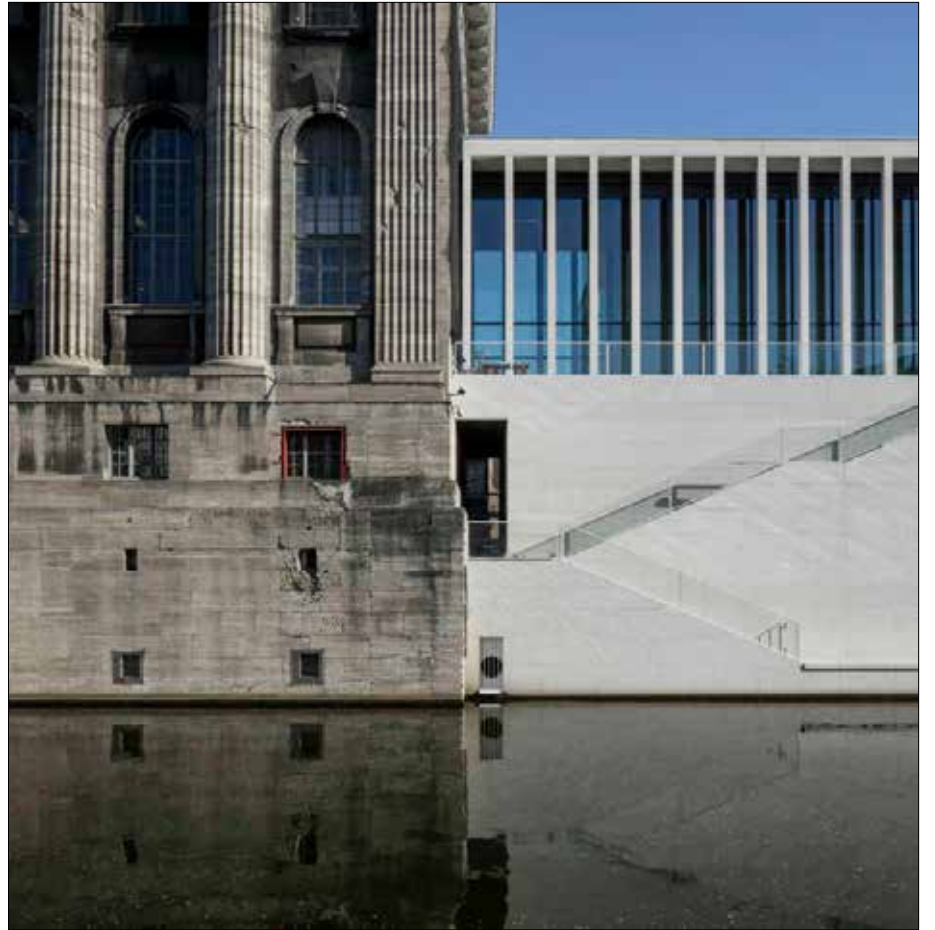
Jean de Gastines: We zijn momenteel bezig met verschillende wedstrijden en met verschillende projecten in Europa, waaronder het project in Antwerpen. Shigeru Ban komt zeer regelmatig naar Parijs om toezicht te houden op de projecten.

Shigeru Ban: Voor Europa zijn er projecten in Hamburg, Monaco en natuurlijk de noodinterventies in Oekraïne. Voor het overige zijn er projecten in Japan, de Verenigde Staten en Canada.

Heeft u een voorkeur voor een van uw projecten?

Shigeru Ban: Alle projecten, je kiest er natuurlijk niet voor om meer of minder van een van je kinderen te houden.

Interview door Nicolas Houyoux ■

David Chipperfield ontvangt Pritzker Prize 2023

David Chipperfield (69), de architect van de ingetogen gebaren, wint prestigieuze Pritzker Prize. Radicaal in zijn terughoudendheid, is het oordeel over Pritzker Prize winnaar en architect David Chipperfield. De restauratie van het Berlijnse Neues Museum geldt als zijn meesterproef.

De Pritzker-prijs, de hoogste onderscheiding voor architecten en 100.000 dollar waard, is toegekend aan de Brit David Chipperfield (69). De jury prijst zijn tijdloos modern design én zijn eerbied voor geschiedenis en cultuur. Ook zijn engagement voor de samenleving en het milieu wordt vermeld. Zijn realisaties, nieuwe gebouwen zowel als renovaties, zijn "subtiel maar krachtig, ingetogen maar elegant."

David Chipperfield werkte eerst voor gerenommeerde architecten als Norman Foster of Richard Rogers en richtte daarna zijn eigen studio op. Hij heeft meer dan 100 grote projecten uitgevoerd in Europa, Azië, de Verenigde Staten en Mexico. Een recent bekend gebouw is de James Simon Galerie, een hedendaagse zuilengalerij die een verbinding vormt met het museumeiland in Berlijn. Eerder had Chipperfield al het Neues Museum herbouwd.

Andere grote projecten van zijn hand zijn het BBC-gebouw in Glasgow in Schotland, een museum gewijd aan beeldhouwster Barbara Hepworth in Wakefield in Engeland, de restauratie van de Procuratie Vecchie aan het San Marcoplein in Venetië of een kapel en bezoekerscentrum in Hyogo, Japan. Binnenkort begint hij aan de renovatie van het nationaal archeologisch museum van Athene.

In ons land tekende Chipperfield enkele woontorens op het Eilandje in Antwerpen. Zijn bureau is ook betrokken bij de renovatie van het Grand Hotel in Nieuwpoort.

De jury van dit jaar prees hem voor het wegblijven van trends en erkende zijn inzet voor een ingetogen maar transformerende architectuur voor burgerlijke aanwezigheid. De Britse architect benadert de historische achtergrond van de gebouwen met een diep respect, en beschouwt ze tegelijkertijd als

open speelveld. Zijn sobere en symbolische architectuur combineert innovatie en conservatie op extreem intelligente wijze.

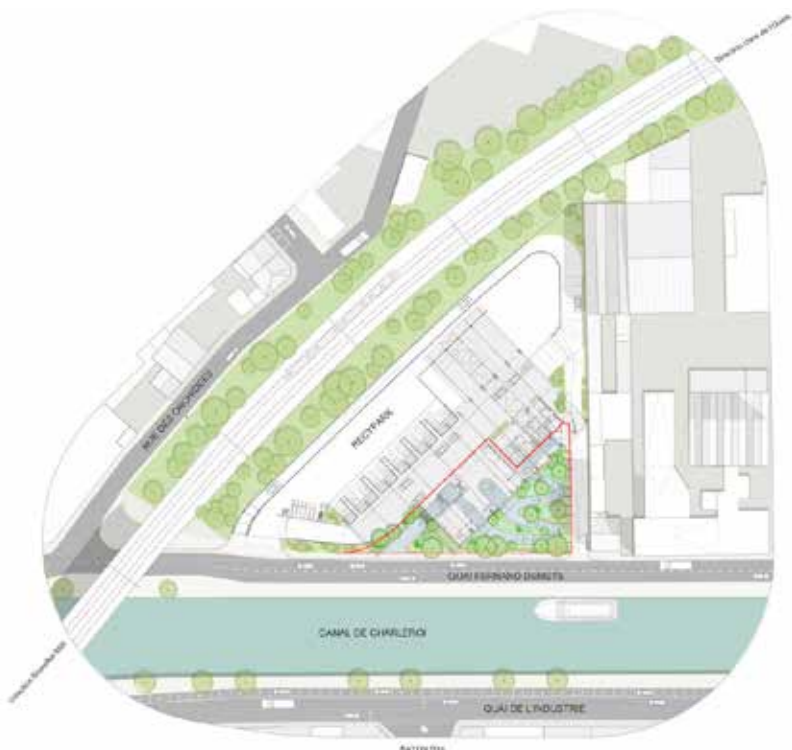
David Chipperfield geniet grote bekendheid door zijn prestigieuze culturele projecten, maar houdt zich echter ook bezig met meer 'alledaagse' opdrachten. De Londenaar staat achter een architecturale cultuur op basis van waarden als eruditie, verantwoordelijkheid en bespiegeling.

Hij weerstaat de verleiding om flamboyante architecturale statements te maken en lijkt

met zijn plastische, vaak ingetogen interventies een bijzonder doeltreffende manier gevonden te hebben om de functie en het gevoel van de oorspronkelijke gebouwen gevoelig te verbeteren. Architectuur hoort niet op zich te bestaan. De enige reden voor een bestaan los van al de rest is tot meerdere eer en glorie van de architect.

Zijn werk wordt gekenmerkt door zijn beheersing van eenvoud en zijn uitgekien-de gebruik van ruwe materialen. Hoewel zijn nieuwbouwprojecten de 'bling' van zijn collega-toparchitecten missen, belichamen ze door hun vorm, materiaalgebruik en karakter de kwaliteiten en doelstellingen van hun locatie, waardoor ze bijzonder geliefd en populair zijn bij zowel de lokale bevolking als bezoekers (het Turner Contemporary in Margate en het Hepworth Wakefield zijn mooie voorbeelden). ■

“ Zijn beheersing van eenvoud en zijn uitgekien-de gebruik van ruwe materialen”

Containerpark met skatezone

Aan het kanaal in Anderlecht (BE) komt een gloednieuw gewestelijk containerpark met een skatezone in het groen. Een Finse landschapsarchitect gespecialiseerd in skateparken tekende het winnende ontwerp.

Aan de Demetskaai komt een zogenaamd Recypark, een nieuw gewestelijk containerpark. De site ligt naast het kanaal Brussel-Charleroi, een gebied dat volop in transitie is, en aan het zuidelijke uiteinde van de Birmingham-wijk, een plek met een industrieel verleden die wordt getransformeerd tot een gemengde en bewoonde wijk.

Het idee is om de banale functie van sorteerplek voor afval te overstijgen met kwalitatieve architectuur én de integratie van een nieuwe openbare ruimte. De opdrachtgever, het agentschap Net Brussel, wil dit park als model gebruiken voor de toekomstige Recyparken in het gewest. Net Brussel ging daarvoor in zee met het Brusselse architectenbureau 51N4E en met Rotor, een vzw die vooral aan de slag gaat met gerecupereerde bouwmaterialen.

51N4E stelde voor om Recypark in te richten aan één zijde van de site, om op die manier publieke ruimte langs het kanaal te vrijwaren. De publieke ruimte faciliteert de aanvaarding van het logistieke programma in de wijk en wordt zo een bestemming die verschillende types van gebruikers vermengt. De publieke ruimte wordt geactiveerd door een skatepark en groene ruimte van 500 vierkante meter.

Het ontwerpteam zet tevens hoog in op hergebruik. Zo stelden ze voor om de luitel die de nieuwe publieke ruimte overdekt van ergens anders te recupereren. Na een studie van Rotor bleek een manège in Luik die gesloopt zou worden de noodzakelijke structuur te kunnen leveren, een 26 meter brede overwelling van gelijmd gelamelleerd hout.

Een ander belangrijk element is water. Overal op de site zal de aanwezigheid van water doorschemeren. Het regenwater zal opgevangen worden vanaf het dak van de grote hal en infiltreert in de regentuinen die zijn aangelegd in de groene ruimte, waardoor het beeld van een stadsrivier nog meer wordt opgeroepen.

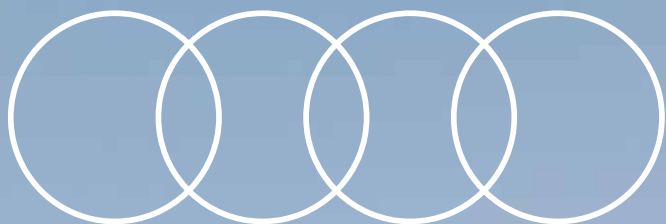
Overdekt hindernissenplatform

“De unieke geografische ligging in een stedelijke omgeving, buiten de woongebieden, maakt de locatie bijzonder geschikt voor een skatepark”, klinkt het bij Brussels bouwmeester Kristiaan Borret. Ook BMX'ers en rolschaatsers kunnen er zich uitleven.

Hoofdontwerper voor het Recypark is het Franse bureau Les Marneurs. Voor het ska-

tepark werd de Finse landschapsarchitect Janne Saario geselecteerd. Hij ontwierp eerder al skateparken in o.a. Helsinki en Rotterdam. Het Finse team laat groene ruimte en het skatepark in elkaar overvloeien. Water neemt een centrale rol in het project in. De snake run slalomt als een rivier tussen bomen en grasvelden. Het parcours loopt vanaf het hoogste punt van de hellende site naar het kanaal.

Behalve de snake run bevat het skatepark ook een vlak street platform. Dat bevindt zich onder de hal en bevat een reeks knikken en hindernissen in de vorm van stedelijke elementen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan betonnen jerseys die overal in het Brusselse straatbeeld opduiken. Door koolstofarm beton te gebruiken, vermindert de impact op het milieu. ■

De nieuwe Audi Q8 Sportback e-tron

Electric. Made in Belgium.

Duurzaamheid staat centraal bij toekomstgericht bouwen, maar ook bij toekomstgericht rijden. Bijvoorbeeld aan het stuur van de nieuwe Audi Q8 Sportback e-tron, met zijn rijbereik tot 600 km (WLTP) en zijn capaciteit om tot 420 km bij te laden in 31 minuten aan een snellader. Zijn design combineert de krachtige uitstraling van een SUV met de elegantie van een vierdeurs coupé en de digitale Matrix ledkoplampen* zorgen voor een verhelderend zicht. Zo ervaart u vooruitgang tijdens elke gereden kilometer.

Ontdek hem nu bij uw Audi verdeler.

19,7-21,6kWh/100KM • 0G CO₂/KM (WLTP)

Contacteer uw Audi verdeler voor alle informatie over de fiscaliteit van uw voertuig.

D'teteren **GEEF VOORRANG AAN VEILIGHEID.** Milieu-informatie (KB 19/03/2004): www.audi.be

* Optionele uitrusting, verkrijgbaar tegen meerprijs. V.U./Adverteerder: D'teteren Automotive s.a./n.v., Audi Import België, Maliestraat 50, 1050 Elsene, KBO 0466 909 993, IBAN BE42 3100 1572 0554.

Bouw Brinktoren begonnen

De bouw van de Brinktoren in Amsterdam is begonnen. De negentig meter hoge woontoren ontworpen door Mecanoo biedt ruimte aan 401 woningen in de sociale en middenhuur en 23 zorgwoningen. Daarnaast wordt de Brinktoren een van de eerste energiepositieve woontorens van Nederland. Naar verwachting wordt de 'verticale buurt' in 2025 opgeleverd.

BrinkToren is buurtontwikkeling

De BrinkToren verbindt de nieuwe buurt Overhoeks met de Van der Pekbuurt.

De 90 meter hoge BrinkToren vormt straks de afronding van de hoogbouwstrip op Overhoeks. Deze markante toren wordt een groene, duurzame en bruisende verticale buurt, met een grote diversiteit aan woningen voor een gevarieerde groep mensen. Hiermee wordt de brug geslagen met het tuindorp Van der Pekbuurt aan de andere kant van het Buiksloterkanaal. Vanaf 2025 kunnen ongeveer 600 nieuwe bewoners en omwonenden hier wonen, werken, studeren, ondernemen en ontspannen.

Gemengd programma: Wonen en Bowlen

Het plan bestaat uit een commerciële plint, sociale huurwoningen en middeldure huurwoningen van verschillende eigenaren. Concreet streven we naar 112 sociale huurwoningen voor wooncorporatie Ymere, 23 zorgwoningen, een buurtkamer en 266 mid-

deldure huurwoningen. We kozen expliciet voor géén koop of vrije sector huur. Het plan draagt zo bij aan een oplossing voor het nijpend tekort aan kwalitatieve en betaalbare huisvesting voor o.a. young professionals, starters, jonge koppels, (internationale) studenten en onderzoekers in Amsterdam. De BrinkToren krijgt naast de entrees van alle woningen diverse voorzieningen zoals horeca, flexplekken en een Van der Pekbowling.

Buurtontwikkeling = de nieuwe verbinding tussen Van der Pekbuurt en Overhoeks

De BrinkToren is speciaal ontworpen om zoveel mogelijk interactie te laten ontstaan tussen alle bewoners uit de verschillende woningtypes in de toren én tussen de nieuwe bewoners en de bewoners uit de buurt daaromheen. De verschillende gesprekken met bewoners en ondernemers uit de buurt maakten duidelijk dat er behoefte is aan een verbinding tussen deze twee verschillende wijken. We smeden het meer welgestelde Overhoeks vast aan de voormalige arbeiderswijk Van der Pekbuurt. Dat doen

we in materiaal en in architectuur met terrassen (brinken op hoogte). En ook programmatisch: in de BrinkToren komen enkel sociale en middeldure huurwoningen, met gemeenschappelijke ruimtes en een buurtkamer voor cursus of feestje van bewoners en omwonenden en met horeca in de plint. Voorzieningen waar nieuwe en bestaande buurtbewoners beiden wat aan hebben zoals flexwerkplekken, een koffietentje en een bowlingclub maken de BrinkToren het ontmoetingspunt van de buurt. Dit gebouw is wat wij met Buurtontwikkeling bedoelen.

De eerste energiepositieve woontoren van Nederland

Naast de sociale kwaliteit en aandacht voor gezondheid van de bewoners van de BrinkToren, is het technisch concept van deze hoogbouw ook uiterst duurzaam. Met een negatieve EPC-score is de toren meer dan energieneutraal. De woningen worden verwarmd en gekoeld met een WKO-installatie. De energie wordt opgewekt met verticale zonnepanelen op de gevels en op het dak wordt het eerste 'powernest'

(windturbinecombinatie) van Amsterdam geplaatst. De terrassen en daken zijn zogenaamde 'polderdaken', waardoor er waterberging kan plaatsvinden en er groene binnentuinen en dakterrassen worden gecreëerd. Verder biedt de parkeergarage ruimte aan enkel elektrische deelauto's- en fietsen. Dat maakt de BrinkToren de eerste energiepositieve woontoren van Nederland.

Francine Houben / Arne Lijbers – Mecanoo: "Wat ons opviel is dat er een gebrek aan integratie was tussen de Van der Pekbuurt en Overhoeks. De BrinkToren heeft een verbindende kwaliteit, niet alleen visueel, maar op elk niveau en dit zowel binnen als buiten. De elegante BrinkToren zorgt voor een overgang tussen deze twee buurten door vanuit Overhoeks geleidelijk af te bouwen met gebruik van ambachtelijke materialen en architectuur die naadloos aansluiten bij de kleinschaligheid en romantiek van de Van der Pekbuurt. BrinkToren wordt een echte groene toren, zowel door de groene brinken rondom die functioneren als gemeenschappelijke buurttuin als door de collectieve daktuinen voor de bewoners. ■

Dalí en Gaudí komen tot leven in Fabrique des Lumières

Geniet van een vleugje Catalonië in Amsterdam. Vanaf 10 maart waan je bij de Westergasfabriek in Amsterdam voor even in het warme Catalonië. Digitaal kunstcentrum Fabrique des Lumières haalt namelijk kunstenaars Salvador Dalí en Antonio Gaudí naar de hoofdstad. Ervaar de werken van deze iconen in de vorm van gigantische projecties met bijpassende muziek en geluidseffecten tijdens twee nieuwe tentoonstellingen.

Nieuwe exposities in Fabrique des Lumières

Vanaf 10 maart 2023 bekijk je in Fabrique des Lumières twee nieuwe tentoonstellingen met daarin de gedigitaliseerde werken van twee wereldberoemde kunstenaars. De nadruk ligt tijdens het volledig vernieuwde programma onder andere op de kunst van Savador Dalí, met zijn excentrieke werk en dito uiterlijk en levensstijl. De tentoonstelling van een half uur toont de hoogtepunten uit zijn indrukwekkende oeuvre. En wat dacht je van architect Antonio Gaudí, een van Dalí's belangrijkste inspiratiebronnen. Met zijn opvallende en kleurrijke ontwerpen zette hij het straatbeeld van Barcelona naar zijn hand. Als laatste bekijk je de film Recording Entropia van de Franse producent François Vautier. Deze film neemt je mee naar een nieuwe realiteit, met als thema 'evolutie'.

Ken je Savador Dalí niet van zijn surrealistische schilderijen, dan gaat er wellicht een lampje branden bij het zien van zijn opvallende uiterlijk. Maar wist je dat de werken van deze vreemde vogel ook uitstekend passen bij de muziek van Pink Floyd? Dat deze combi zo gek nog niet is, ervaar je tijdens de tentoonstelling 'Dalí: The Endless Enigma'. De beroemdste werken van Dalí worden dan geprojecteerd op de 17 meter hoge muren van de Zuiveringshal van de Westergasfabriek. Spot de smeltende horloges, tijgers die worden opgegeten door een vis en andere fascinerende fantasiewerelden. Na zijn geboorteplaats Figueres, Madrid, Florida en New York, is het nu de beurt aan Amsterdam. Met de vertaling van Dalí's werk door producent Gianfranco Iannuzzi ervaar je de werken nog intenser dan bij het zien van het origineel. De tentoonstelling duurt ongeveer een half uur.

Maar Dalí is niet het enige Catalaanse icoon dat je dit voorjaar tegenkomt in Amsterdam. De tweede nieuwe tentoonstelling van Fabrique des Lumières is namelijk volledig gewijd aan Antonio Gaudí. Gaat er niet direct een belletje rinkelen? Dan ken je zeker zijn bekendste ontwerpen in hartje Barcelona: basiliek Sagrada Família, Parc Güell en meerdere beroemde huizen in de stad. Voor een vleugje Barcelona blijf je dit voorjaar dus gewoon lekker dicht bij huis. Het korte programma 'Architect of the Imaginary' brengt de kenmerkende golvende vormen en schitterend mozaïeken tot leven. Wandel door de hoofdstad van Catalonië terwijl op de achtergrond muziek klinkt van George Gershwin. Deze tentoonstelling duurt ongeveer tien minuten.

In de Zuiveringshal op het terrein van de Westergasfabriek in Amsterdam opende in 2022 een nieuwe zogenaamde immer-

sive experience: Fabrique des Lumières. In twee verschillende ruimtes laten bezoekers zich onderdompelen in de kunst ('immersie' betekent 'onderdompeling'). Tussen de hoge muren van het pand krijgen de werken van bekende kunstenaars een extra dimensie. Laat je overrompelen door de haarscherpe projecties, gemaakt door artiesten van nu, gespecialiseerd in digitale kunst. In combinatie met indringende muziek en geluidseffecten komt de kunst bij je binnen. Het kunstcentrum is een uitvloeisel van het beroemde Atelier des Lumières in Parijs en heeft broertjes en zusjes in onder meer New York, Bordeaux en Seoul. ■

Deze ondergrondse bibliotheek is perfect voor boekenwormen

Hoe heerlijk is het om je terug te trekken op een rustige plek met een interessant boek? Deze bibliotheek in het Japanse Kisarazu heeft alles wat je daarvoor nodig hebt.

De ondergrondse bibliotheek maakt deel uit van Kurkku Fields, een duurzaam boerderijcomplex ten zuiden van Tokio. Bij het complex horen naast de boerderijen en de landbouwgrond, ook horeca, huisjes om te overnachten en sinds kort ook deze bibliotheek. De bieb is ontworpen door Hiroshi Nakamura en NAP Architects. Zij vonden het belangrijk dat de bezoekers van de bibliotheek zich onderdeel van de natuur voelen.

Afdalen

Dat is gedaan door het gebouw deels onder de grond te plaatsen. Hierdoor krijg je als

bezoeker het gevoel dat je afdaalt in de natuur om daar als een soort boekenwurm op zoek te gaan naar een mooi boek. De focus van de bibliotheek ligt daarom ook op titels over duurzaamheid, planten en het verbouwen van groenten, maar er is ook verdiepend aanbod op het gebied van kunst, poëzie, filosofie en geschiedenis.

Het gebouw krijgt licht door de ramen die uitkijken op een verzonken binnenplaats en door een raam in het dak. De ronde vorm nodigt uit tot rond dwalen en wie dat doet zal ontdekken dat op meerdere plaatsen comfortabele hoekjes zijn ingericht om in alle rust iets te lezen. ■

Kunst en natuur

Het wijndomein Les Davids in Zuid-Frankrijk combineert traditionele charme met hedendaagse luxe, kunst, gastronomie en een wandelparcours uitgestippeld door Bas Smets

In een volledig ongerepte streek van de Vaucluse, aan de grens met het Regionale Natuurpark van de Luberon in Zuid-Frankrijk, ligt Les Davids: een landgoed van 320 hectare dat bewerkt wordt volgens biologische landbouwmethoden.

Het domein is sinds 2000 eigendom van de Belgische vastgoedspecialiste Sophie Le Clercq, voorzitter van CIT-Blaton en oprichter van JCX Immo. Les Davids is uitgegroeid tot een unieke plek voor liefhebbers van gastronomie, wijn, kunst, architectuur en natuur. Ze maken momenteel een 12-tal wijnen vanuit een indrukwekkend wijnhuis, maar hebben daarnaast ook olijfgaarden, een eigen bakkerij, een restaurant dat brunch, lunch en diners serveert op het overdekte terras, een keramiek-atelier én een wandelparcours uitgestippeld door Bas Smets.

In 2020 werd het nieuwe wijnhuis van Les Davids geopend, naar een ontwerp van de Franse architect Marc Barani. Het gebouw is volledig opgetrokken in houtbekist beton in dezelfde okertint als de aarde, waardoor het massieve gebouw een soort rotsblok opgaat in de heuvel.

In 2022 stippelde de Belgische landschapsarchitect Bas Smets een uniek parcours van meer dan 2km uit. Hierbij werden nieuwe paden ontsloten om de grote verscheidenheid aan natuurlijke en aangelegde landschappen aan de rand van Les Davids te onthullen. Dat parcours wordt in de lente van 2023 voor het eerst opengesteld voor het publiek. In de loop van 2024 komen doorheen het parcours interventies van hedendaagse kunstenaars, gecoördineerd door curator Anne Pontégnie. ■

Renovatie stapelhuis Oostende

Het voormalig stapelhuis in Oostende krijgt een nieuwe bestemming. Er komen bureelruimtes en op de bovenste verdiepingen wordt een polyvalente ruimte ingericht.

Het gebouw, gelegen aan de Oostkaai van het Vlotdok, werd in 1908 opgetrokken in monumentale neoclassicistische stijl. Nadat de bouwvergunning goedgekeurd werd voor de renovatie en herbestemming van het historische gebouw, start Artes Group op 15 november 2021 met de werken op het terrein.

De vier gevels worden volledig gerestaureerd en binnen wordt alles volledig vernieuwd. Momenteel zijn er drie verdiepingen (-1, 0 en 1). Er komen twee verdiepingen bij (2 & 3). De bruto-oppervlakte wordt 3417m². De bedrijfsruimtes worden casco afgewerkt, zodat de bedrijven die er zich vestigen, hun

eigen indeling kunnen bepalen. De bovenste verdieping (490m² netto-oppervlakte) wordt wel volledig ingericht met onder andere een seminarieruimte. Het uitzicht op de havengeul wordt fenomenaal. De expressieve dakconstructie zal het monument versterken en opwaarderen tot een architecturaal meesterwerk.

Een unieke ligging, perfect ontsloten, naast het water en met een moderne invulling in een historisch kader. Dit staaltje toparchitectuur wordt in de loop van 2023 de thuisbasis van innovatieve bedrijven die zullen meebouwen aan de toekomst van Haven Oostende. ■

“ De expressieve dakconstructie zal het monument versterken”

Het is een uniek project waarin toekomst, heden en verleden samensmelten tot één geheel. In nauw overleg met het Agentschap Onroerend Erfgoed ontwikkelde het havenbestuur samen met toparchitecten LMS Vermeersch een doordacht plan. Het gebouw krijgt een economische bestemming en behoudt de link met de maritieme bedrijvigheid.

Téléo: een stedelijke kabelbaan die navolging verdient?

Sinds 14 mei 2022 beschikt Toulouse (Frankrijk) over een stedelijke kabelbaan: Téléo. Dit omvangrijke project (goed voor een investering van 82 miljoen euro) is bedoeld om de verplaatsingen tussen de oostelijke en de westelijke wijken in de zuidfranse stad te vergemakkelijken.

De kabelbaan in Toulouse maakt deel uit van het openbaar vervoer in de stad. Téléo is toegankelijk voor al wie een ticket bij een plaatselijke vervoermaatschappij kocht en is net zo duur als de bus, de metro of de tram. De stedelijke kabelbaan bedient drie haltes en overbrugt in amper 10 minuten een afstand die met de auto 30 minuten in beslag neemt.

Met haar 3 km is het de langste kabelbaan in Frankrijk, meteen een stuk langer dan die van Brest (Bretagne), die in 2016 in gebruik werd genomen. Met een lengte van zowat 420 meter verbindt die de ecologische wijk Les Capucins met het stadscentrum van Brest. De Penfeld-rivier wordt daarmee in minder dan drie minuten overgestoken.

Door de lucht om beter te kunnen ademen

Téléo beschikt over 15 cabines voor 34 passagiers, waaronder 20 zitplaatsen. De cabines stoppen systematisch. De deuren blijven open tijdens de trage doorgang door het station, die het veilig in- en uitstappen – zeker voor minder mobiele passagiers – mogelijk moet maken.

Kabelbanen worden nog steeds zelden als openbaar vervoermiddel ingezet, hoewel ze het veiligste alternatief ter wereld blijken. Sinds het gebruik van de '3S-technologie' (3 kabels: 2 draagkabels + 1 trekkabel) werd er in meer dan 20 jaar exploitatie nergens ter wereld nog een ongeval gemeld. De gloednieuwe Téléo blijft zelfs functioneren bij een windkracht van meer dan 100 km/uur.

Bovendien overwinnen kabelbanen moeiteloos alle (natuurlijke) obstakels: rivieren,

autowegen, heuvels, ... Ze zijn bovendien ecologisch: ze worden volledig elektrisch aangedreven, stoten bijna geen CO₂ uit en functioneren geluidloos, terwijl ze het verkeer in de straten ontlasten. Vanuit economisch oogpunt kan een kabelbaan veel sneller en goedkoper worden aangelegd dan een metro- of tramlijn (€ 7,5 miljoen/km tegenover € 30 miljoen/km).

Buitenlandse voorbeelden

In het buitenland was Medellín (Colombia) de eerste stad die al in 2004 dit nieuwe openbaar vervoermiddel aanbood. Rio de Janeiro, New York en Algiers namen al een kabelbaan in hun aanbod op. In Europa blijft het gebruik van kabelbanen momenteel nog te beperkt tot het toerisme. 'In Europa wordt de uitbouw van kabelba-

nen in de stad momenteel vertraagd door ... de wet! Er zijn heel wat bureaucratische procedures en regels met betrekking tot de privacy, aangezien een stedelijke kabelbaan heel wat woningen in het gezichtsveld van de passagiers brengt,' betreurt Martin Leitner, voorzitter van de OITAF, (de internationale organisatie voor kabeltransport).

Die situatie zou binnenkort wel eens kunnen veranderen! Volgens het Amerikaanse onderzoeksbureau Persistence Market Research zou de wereldmarkt voor kabeltransport in 2024 goed zijn voor 4,6 miljard dollar (1,9 miljard in 2016). Meer dan een derde zou worden benut voor het vervoer van mensen in een stedelijke omgeving. Het zou heel wat Europese grootsteden op ideeën kunnen brengen... ■

Het stadhuis van Lissabon heeft een energierenovatie achter de rug

Als enig erfgoedpand in Portugal waar ingrijpende maatregelen de energieprestaties moeten verbeteren, betekende dit project een belangrijke stap in het Sharing Cities programma en een succes in strijd tegen de klimaatopwarming van Lissabon.

Het door architect Domingos Parente da Silva ontworpen en in 1880 voltooide stadhuis van Lissabon wordt beschouwd als een van de meest iconische gebouwen van Portugal.

Tot voor kort behoorde het tot de vijf meest energieverslindende gebouwen in de metropool. In 2016 besloot het stadsbestuur dan ook tot een volledige energierenovatie.

Die renovatie werd uitgevoerd in het kader van het Europees programma Horizon 2020 Sharing Cities, dat open source oplossingen gebruikt om steden duurzamer te maken en het welzijn van burgers te verbeteren. Sharing Cities kreeg 24 miljoen euro subsidies van het Europees onderzoeksprogramma Horizon 2020.

Betere energieprestaties met respect voor de architectuur

Volgens Sharing Cities verbruiken openbare gebouwen in de EU gemiddeld 40 % méér energie dan residentiële panden.

Het project in Lissabon wilde aantonen dat hun energieprestaties kunnen verbeteren zonder afbreuk te doen aan hun architectuur en hun originele kenmerken.

‘Historische gebouwen worden meestal gezien als moeilijk te renoveren, maar de energierenovatie in het stadhuis van Lissabon is een perfect voorbeeld van wat mogelijk is,’ stelt David Cunha, hoofdadviseur informatietechnologieën en digitale transformatie aan de Stad.

Op basis van de bestaande plannen werd een 3D-model gemaakt om een beeld te krijgen van de basiskkenmerken van het gebouw (bouwmaterialen, bestemming en bewoning, verlichting, verwarming, koeling, ...). Met behulp van simulatiesoftware, hielp het 3D-model om de renovatiestrategie te bepalen en de meest respectvolle oplossingen te kiezen.

Gekozen oplossingen en resultaten

De interventies hadden betrekking op de vervanging de systemen voor verwarming, ventilatie en klimaatregeling door een modernere en beter presterende installatie, de vervanging van bestaande lampen door LED én de installatie van zonnepanelen. De enige structurele ingreep was de restaura-

tie van de ramen. Het pand beschikt voortaan ook over een beheersysteem voor duurzame energie: SEMS (Sustainable Energy Management System), dat door Sharing Cities werd ontwikkeld.

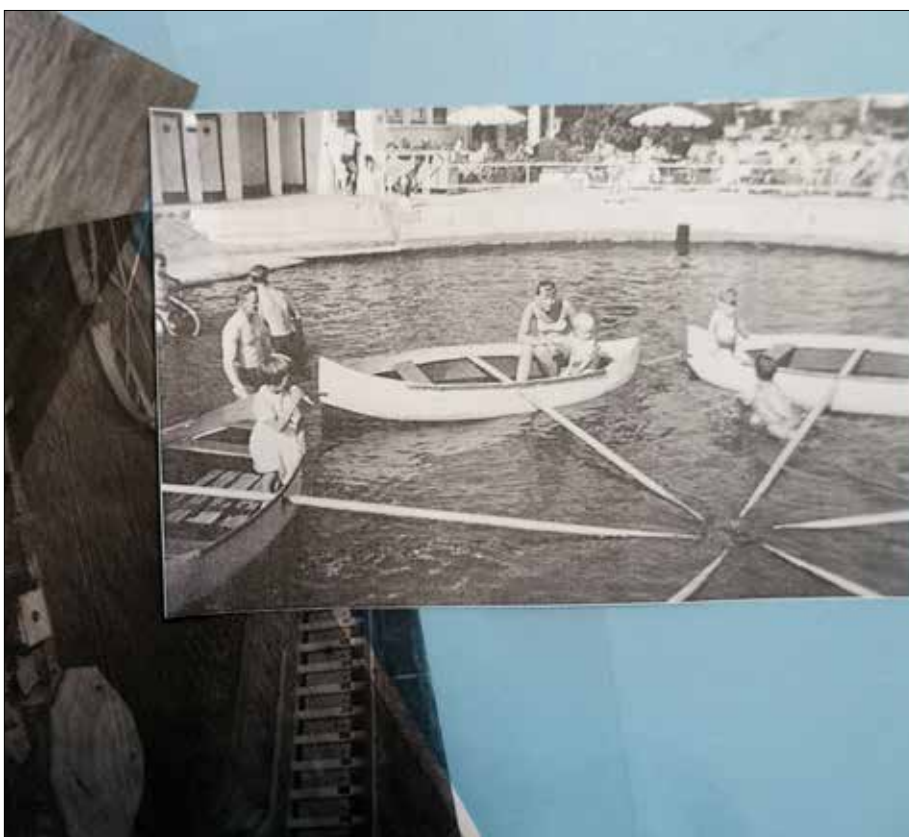
De energieprestaties van het pand worden nu opgevolgd. Uit de recentste gegevens blijkt dat er 36 % energie wordt bespaard. Het totale elektriciteitsverbruik op het net daalde van 500 MW (in 2016) tot minder dan 250 MW (in 2019). ‘De aanzienlijke energiebesparingen in het stadhuis van Lissabon wijzen de weg voor andere steden die met gelijkaardige uitdagingen rond de duurzaamheid van historische gebouwen worden geconfronteerd,’ bevestigt Nathan Pierce, directeur van het Sharing Cities programma. ■

River of Rebirth - Jennifer Tee, Tampan World Mountain, Tree of Life, 2021. Piezography on 315 grams museum etching paper, 188 x 172 cm. Courtesy the artist and Galerie Fons Welters, Amsterdam. © Jennifer Tee - Collection FRAC Alsace, Sélestat, France.

Healing Water - Elizabeth Ogilvie - Bodies of Water

FORMAT 2023: Water Expeditions - Sofie Deckers

Kunst aan de Maas in 2023 - de Levensboom van Mark Dion

Een voorjaar rond water

Vanaf 2 april stelt Z33, Huis voor Actuele Kunst, Design & Architectuur in Hasselt, drie nieuwe tentoonstellingen voor waarbij één gemeenschappelijk thema centraal staat: water. De tentoonstellingen *Healing Water*, *River of Rebirth* en *FORMAT 2023: Water expeditions* behandelen dit thema elk op een eigenzinnige manier.

In het nieuwe tentoonstellingsgebouw dat in mei 2020 de deuren opende, en onder meer de Italiaanse Architectuurprijs 2020 won, kiest Z33 voor een voorjaar rond water, in al zijn vormen en gedaantes. De drie tentoonstellingen werpen een blik op water als bron van cultuur, inspiratie en leven.

River of Rebirth (02.04.23 – 27.08.23)

De tentoonstelling *River of Rebirth* bekijkt water als bron van verhalen over schepping en verwoesting, over leven en dood. En zo ook water als bron van cultuur. Rivieren zijn van oudsher een bron van verhalen. In deze tentoonstelling symboliseert het voortdurend stromende water oneindigheid én vergankelijkheid.

De jongste jaren worden we echter steeds vaker geconfronteerd met de grote kracht en onvoorspelbaarheid van dat water – water laat zich niet zomaar bedwingen. Het besef dat het water er al was voor de mens en er na de mens nog zal zijn, stemt ons tot bescheidenheid. Het is nog niet te laat om onze band met deze natuurkracht te herstellen, en dat is een hoopvolle gedachte die *River of Rebirth* meegeeft.

Healing Water (02.04.23 – 20.08.23)

Water is een herkenbaar en effectief onderdeel van vele zingevende en therapeutische praktijken over heel de wereld. Het is niet alleen een vitale levensbron, maar brengt ons ook rust en kalmte en zorgt voor een

goede geestelijke gezondheid. In de tentoonstelling *Healing Water* ligt de focus op de helende kracht van water. De kunstenaars en ontwerpers – onder hen Sep Verboom (BE), Juul Hagemeier (NL), Nanno Simonis (NL) – spelen in op die opmerkelijke eigenschappen van water. Ze ontwerpen nieuwe rituelen, installaties voor verstilling, objecten voor zingeving, helende projecten.

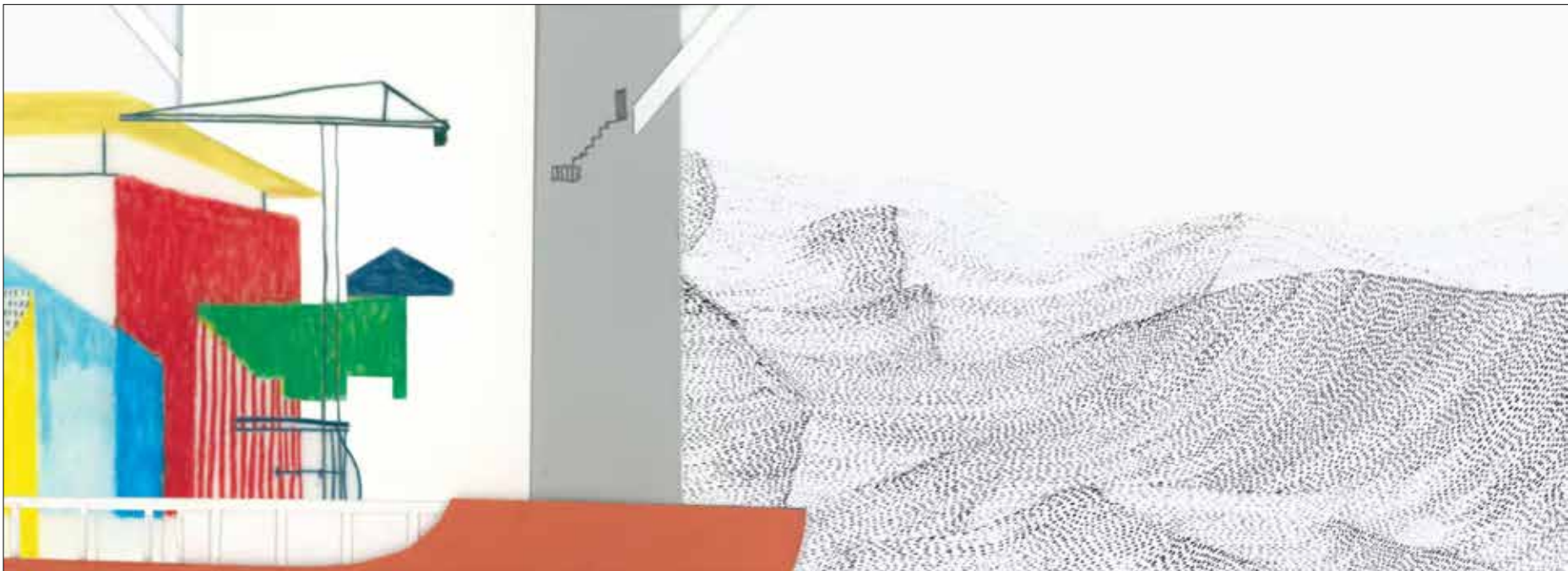
FORMAT 2023: Water Expeditions (02.04.23 – 20.08.23)

In *FORMAT* krijgen recent afgestudeerde ontwerpers en architecten, geselecteerd via een open call, de kans om hun artistieke praktijk te tonen in een groepstentoonstelling. Voor *FORMAT 2023* werd er voor

het eerst rond een gezamenlijke thematiek gewerkt. De zeven laureaten bestudeerden onze dagelijkse interacties met water vanuit hun eigen perspectief. Ga met hen mee op ontdekking naar nieuwe waterwerelden die onze relatie met water verkennen én herontwerpen.

Kunst aan de Maas in 2023

Na de *Tree of Life* van Mark Dion in Herbricht en tijdelijke werken van Benjamin Verdonck, Olivier Goethals en Maarten Inghels, zullen in de zomer van 2023 enkele nieuwe kunstwerken in de Limburgse Maasvallei gerealiseerd worden. ■

Wachtkamers voor architectuur

Voor architect-kunstenaar Malgorzata Maria Olchowska (°1982 Bartoszyce, Polen) hebben huizen, straten en pleinen verschillende betekenislagen. De structuren die je ziet, vertellen iets over het verleden én de toekomst van een stad. De manier waarop we die plekken bekijken, verandert sterk doorheen de tijd en hangt vaak af van de tijdsgeest.

Olchowska zoekt aanknoping met plekken waar de geschiedenis van de Red Star Line gebouwen het meest tastbaar is. In de grote loods, waar passagiers hun bagage in bewaring lieten, ontdek je tal van kunstwerken die interageren met de museumcollectie. Foto's en postkaarten, gemaakt of verstuurd door landverhuizers, lijken treffend op de prints van de kunstenaar van geconstrueerde landschappen waarin iedere kijker met z'n eigen herinneringen andere elementen herkent. Het beeldhouwwerk van Saïf Lama, die vluchtte uit Syrië, gaat in dialoog met de zwart-wit foto's van schepen en de scenogra-

fie van de expo. De film *I am not going to cry* toont bagage of cargo in de vorm van bouw-elementen. Ze symboliseren het oneindig afbreken en heropbouwen van Europese steden. Aanvullend zie je in de museumzalen op enkele plekken historische foto's die de verbinding maken met de plaats waar je vandaag staat. Daar ontdek je de maquette reeks Verdwenen stad die eerder beroep doet op je verbeelding.. Tijd wordt in deze tentoonstelling tastbaar. Ervaar de gelaagdheid van gebouwen en steden doorheen de generaties die moedig mee bouwden, wachtend op wat volgt.

“Ons brein ziet iets en maakt daar een reconstructie van op basis van zaken die we vroeger hebben gezien of meegemaakt. Mijn werk ontstaat ook zo, het is opgebouwd uit geconstrueerde beelden.” Malgorzata Maria Olchowska.

Wachtkamers voor architectuur is een tentoonstelling naar aanleiding van de publicatie *Waiting Rooms of Architecture* - Malgorzata Maria Olchowska. Het boek is opgebouwd rond een tekst van Vlad Ionescu (Faculteit voor Architectuur en Kunst, PXL/UHasselt) waarin hij reflecteert op het werk

van Malgorzata Maria Olchowska, van 2009 tot vandaag. Dit wordt aangevuld en geïllustreerd aan de hand van een beeldessay waarin Olchowska haar werk van de laatste vijf jaar toont. De vormgeving is van de hand van Ward Heirwegh.

31 maart 2023 - 24 april 2023

di - zo | 10:00u - 17:00u

Red Star Line Museum, Antwerpen ■

Parijs vormt twee administratieve gebouwen om tot deugdelijke woningen

De panden met de huisnummers 58 tot 66 in de Rue de Mouzaïa (in het 19de arrondissement van de Franse hoofdstad) waren iconen van de brutalistische architectuur en het industrieel verleden van de wijk. Ze werden tot duurzame en betaalbare woningen omgevormd.

De renovatie van de huisnummers 58 tot 66 in de Rue de Mouzaïa was een van de eerste projecten in het kader van de Wet Duflot, bedoeld om van openbare gebouwen sociale woningen te maken.

Zeldzame overblijfselen van het brutalisme

De Rue de Mouzaïa in Belleville ligt op de locatie van de vroegere gipsgroeve. Oorspronkelijk huisvestte nr. 66 een fabriek van naaimachines. Begin 1970 bracht de minister van Gezondheid er de kantoren onder van de DRASS (de regionale directie voor Gezondheid en Sociale Zaken) van Île-de-France. In diezelfde periode besloot de minister het project uit te breiden tot huisnummer 58 in de straat. Die realisatie ver-

trouwde hij toe aan architecten Claude Parent en André Remondet, die er een 'brutalistisch' pand van maakten.

De gevels in soms glad en dan weer gekarteld beton met uitspringend reliëf – door de architecten ook wel 'mammoettanden' genoemd – en de afgeronde verticale torentjes maken het gebouw tot een typisch voorbeeld van die architecturale stroming uit de 20ste eeuw.

Street art, geschiedenis en sociale inclusie

Na het vertrek van de DRASS in 2010, kwam nummer 58 in handen van BLOC: een collectief van 150 kunstenaars die voor het recht op huisvesting op de barricades staan. Sommigen onder hen zijn vandaag leiding-

gevende figuren in de Franse en internationale street art. Hun fresco's, muurschilderingen en tags zijn historische en artistieke getuigen van het recente verleden van de locatie. Een heel aantal daarvan bleef tijdens de renovatie trouwens bewaard. Na de overname door de RIVP (de vastgoedregie van de Stad Parijs) in 2015 werd het gebouw volledig gerenoveerd en werd er 11.000 m² woonruimte ingericht. Het architectenbureau Canal ontwierp er 103 studentenkoten en 65 woningen voor jonge werknemers (individuele huurders of flatgenoten), 14 kunstenaarsateliers en 90 gedeelde werkplekken. Huisnummer 66 werd eveneens grondig opgeknapt en herbergt nog steeds een centrum voor noodopvang (CHU) van het Leger des Heils met 126 opvangplaatsen (106 wooneenheden).

De aanwezigheid van kunstenaars in de nieuwe ateliers fungeert als een koppeltje tussen verleden en heden van de Rue de Mouzaïa. De alchemie tussen de architectuur, de kunstwerken, de diversiteit van de bewoners en de uiteenlopende bestemmingen verleent de leefruimte een inclusief karakter en geeft het geheel een unieke identiteit, die perfect wordt gesymboliseerd door de fresco van Catherine Val op het gelijkvloers van nummer 58. Tot verbazing van de voorbijgangers creëerde ze een bruggetje tussen de straat en het pand, waardoor dat nog méér in de omgeving werd verankerd. Een geslaagd project dat bekroond werd met het label 'opmerkelijke hedendaagse architectuur' van de regionale erfgoed- en architectuurcommissie. ■

HALLO, IK BEN
DAIKIN EMURA__

SPECIAAL ONTWERPEN
OM HET OOG TE STRELEN

EEN ONTWERP DAT VOOR ZICHZELF SPREEKT

Daikin Emura is een lust voor het oog met een gebruiksvriendelijke aanpak – en een sterke focus op een maximaal comfort en een optimale gebruikerservaring - om uw welzijn thuis te verbeteren.

Deze 3e generatie Daikin Emura heeft een opmerkelijk design met zachte schaduwlijnen en extra slimme functies. Bedien Daikin Emura met de intuïtieve afstandsbediening of overal en altijd met de Onecta-app op uw smartphone.

Lees meer op www.daikin.be

AEROMAT VT: Vernieuwde decentrale ventilatie met verhoogde warmteterugwinning

De innovatieve modulaire AEROMAT VT is een decentrale gevelventilator met passieve of actieve ventilatie in diverse varianten van aan- en/of afvoer tot warmteterugwinning.

De AEROMAT VT kan zowel afzonderlijk als gecombineerd gebruikt worden en kan onopvallend geïntegreerd worden in de gevel. Daarnaast heeft het AEROMAT VT-systeem een uitstekende geluidswering en een hoge luchtkwaliteit.

Gevelventilatie 360° verder ontwikkeld

Het universele behuizingsplatform, variabel in lengte en diepte, is eenvoudig in de gebouwschil te integreren. Daarbij kan het ventilatiesysteem uniform in de sponning, borstwering of latei verwerkt worden. Hierdoor kan de inbouw naar keuze zichtbaar of verdekt liggend plaatsvinden.

Het aan- en afvoerkanaal is vervaardigd uit montagevriendelijk EPP-kunststof. Dit levert merkbare bouwfysische voordelen op. Daarnaast is het mogelijk om het kanaal

eenvoudig te verkorten en compenseert het mogelijke bouwtoeranties.

Krachtige warmteterugwinning – maximale energie-efficiëntie

AEROMAT VT WRG heeft al een uitstekende warmterugwinning van max. 93 % met een evenwichtige verhouding tussen grootte, eigengeduid en energie-efficiëntie. De AEROMAT VT WRG plus met energie-efficiëntie klasse A heeft een warmteterugwinning van max. 95 %. Deze nieuwe variant vormt een uitermate krachtige oplossing voor energie-efficiëntie en duurzaamheid. AEROMAT VT D, heeft een passieve ventilator en is verkrijgbaar in verschillende uitvoeringen en voldoet aan de meest uiteenlopen-

de eisen wat betreft de verhouding van geluidswering en luchtprestaties.

De moderne, comfortabele bediening van de AEROMAT VT bestaat uit bediening via touch, smart bediening via app en een automatische, op de behoefte afgestemde ventilatieautomaat. De optionele functies van de gevelventilator zorgen voor een op ieder moment goede binnenluchtkwaliteit – van temperatuur-, vocht-, CO₂- en VOC-regeling tot extra functies als een voorverwarmingsregister en verschillende filterklassen.

Configuratie wordt eenvoudig

Het doordachte ontwerp van de ventilator biedt verwerkers voordelen bij de installatie, omdat deze profielonafhankelijk naast het raamelement kan worden ingebouwd. De voorgeconfigureerde in- en uitgangen maken externe aansturing van de ventilator en eenvoudige integratie in een gebouwenregeltechniek mogelijk.

www.siegenia.com

SIEGENIA
brings spaces to life

Vooruitziend (ver)bouwen

Vooruitziend (ver)bouwen, dat is zorgen dat je woning futureproof is. Dat die blijft passen bij de noden van de bewoner(s), doorheen verschillende levensfasen en -situaties. Veel mensen willen zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen. De trap is daarbij vaak een van de eerste obstakels. Daarom is investeren in een huislift een slimme investering voor een zorgeloze toekomst.

Zowel bij nieuw- of verbouwprojecten kunnen huisliften gemakkelijk geïntegreerd worden in het totaalconcept. De liften worden op maat gemaakt, waardoor ze steeds optimaal in de woning passen, of u nu kiest voor een compacte model of een ruimere personenlift voor rolstoelgebruikers.

“ Een huislift geeft een concrete meerwaarde aan een woning. We merken dan ook dat er steeds meer vraag naar is.”

De liften kunnen ingepast worden in bestaande schachten, of u kan kiezen voor een zelfdragende structuur. U hoeft geen liftput of machinekamer te voorzien. En wil u het geheel compact houden, dan kan dat ook. Een minimale beschikbare ruimte van 1 m² volstaat. Onze adviseurs werken graag met u samen voor de beste oplossing voor uw project.

Van dagelijks comfort tot luxe eye catcher, huisliften zijn er in alle afwerkingsgraden. U kan bijvoorbeeld kiezen

“ Huisliften zijn er in alle maten en afwerkingsgraden. Er is een oplossing voor elk project.”

voor een afwerking met glas of met panelen (in de kleur van uw interieur zodat de lift naadloos opgaat in de ruimte). De verschillende opties aan draaideuren of schuifdeuren maken de liften helemaal af.

Laat u begeleiden en inspireren en maak een afspraak met onze adviseurs in onze showroom. We helpen u graag uw project te realiseren.

Comfortlift Orona
Mannebeekstraat 3
8790 Waregem
Tel +32 56 36 52 20
Email : sales@comfortlift.be
Website : www.comfortlift.be

Comfortlift
Orona

Een dak waar u het warm van krijgt

2022 werd het jaar van duurzame dakdromen. Zeker nu de energieprijzen de pan uit rijzen, zijn rendabelere stroombronnen niet meer weg te denken. Zonnepanelen vormen daarbij een vanzelfsprekende keuze, maar voor velen blijft de stijlbreuk met de harmonie van het dakontwerp een te groot struikelblok.

Een geïntegreerd PV-systeem

Met het oog op een fraaier samenspel tussen zonnepanelen en dakpannen, brachten we bij CREATON TERREAL Benelux het Solterre Premium PV-systeem op de markt. Een indak-oplossing die net zo stijlvol als slim is: de zonnepanelen liggen niet meer als een extra laag bovenop de dakbedekking, maar worden nu tussen de dakpannen weggevoerd.

En dat brengt enkele voordelen met zich mee. Naast het feit dat u extra gewicht aan dakpannen bespaart – die uiteindelijk toch onder zonnepanelen verdwijnen – zorgt het fotovoltaische systeem voor hét perfecte plaatje. Omdat de zonnepanelen zich op hetzelfde niveau als de dakpannen bevinden, sluit de installatie naadloos aan bij alle soorten dakpannen en leien. Geen enkele architectuurstijl staat bijgevolg nog buitenspel.

DOMINO-dakpannen met geïntegreerd PV-systeem.

“

Zo koesteren we naast de duurzame schoonheid van onze planeet ook die van de woning. Want de esthetiek van een woning is voor ons net zo waardevol als onze ethiek tegenover de natuur.”

— Jean-Pierre Pidia, Key Accountmanager

Een uitkijk op duurzame vooruitzichten

Wat heeft het Solterre Premium PV-systeem voor u in het vizier?

- **Geen pak werk aan het dakwerk.** Dakspecialisten plaatsen het systeem voor u. Het systeem werd namelijk voor en door professionele dakdekkers ontworpen, wat hen de installatiepartners bij uitstek maakt. Voor een lager risico op fouten en een snellere afwerking.
- **Windbestendige panelen met waterdichte frames.** Bij hevige neerslag of stormachtig weer blijft het dak onbewogen. Sterker nog, ook waterinsijpeling en vochtschade krijgen geen kans.
- **Hoogwaardige materialen die de tand des tijds doorstaan.** Zodat u uw klanten altijd de beste kwaliteit kunt bieden. Het bewijs? Uw klanten krijgen tot 25 jaar prestatiegarantie op het elektrische vermogen van onze PV-panelen.

Dakpannen met opbouw Volnay PV-systeem.

- **Micro-omvormers met macrovoordelen.** Met onze micro-omvormers wordt hoogspanning op het dak vermeden, wat zowel de brandveiligheid als de veiligheid van de dakdekker ten goede komt. CREATON TERREAL Benelux voorziet bovendien alle nodige materiaal. Zo hoeft de dakdekker geen kabels door te knippen of stekkers te installeren, en kan hij of zij het systeem zonder risico plaatsen. Er is meer: dankzij de parallelschakeling halen de micro-omvormers het hoogste rendement uit het zonnepanelensysteem.
- **Eindeloze nieuwbouw- en renovatiemogelijkheden.** Bezigt met verbouwingen? Of legt u nog maar de eerste steen? In beide gevallen kunt u ons PV-systeem in het dak integreren. Zo kunt u bij nieuwbouw een deel van de voorziene dakpannen vervangen door het systeem. Bij een dakrenovatie, daarentegen, kunt u het inbouwen met profielen in dezelfde kleur als de dakpannen.

Van dakpan naar dakplan?

Op ons en met ons kunt u bouwen.

CREATON TERREAL Benelux nv

Generaal De Wittelaan 9/12 - 2800 Mechelen

creatonterrealbenelux.be

CREATON TERREAL

Victoriaans viaduct in het openbaar park van Manchester omgebouwd

De antieke victoriaanse spoorstructuur in gietijzer en staal werd een 'sky park': een groenruimte in het hart van de stad, waar plaats werd gemaakt voor het museum voor wetenschap en industrie én een evenementenlocatie.

Sinds de sluiting van het Centraal Station van Manchester in 1969 werd het geklasseerde viaduct van Castlefield eerder gebruikt voor het vervoer van goederen binnen en buiten die grote stad in het noorden van Engeland.

Een natuurlijke oase in openlucht

Om aan te tonen hoe industrieel erfgoed uit de streek kon worden bewaard en tegelijk groene oases te creëren in het sterk geïndustrialiseerde Manchester, vertrouwde de National Trust de reconversie toe aan de Londense studio Twelve Architects. Het 'sky park' (luchtpark), geïnspireerd op de High Line in New York, tovert de indrukwekkende victoriaanse spoorstructuur in gietijzer en staal om tot een gezellige groenruimte in het culturele hart van de stad. 'We willen bezoekers aanmoedigen om deze bijzondere ruimte te komen ontdekken en te leren waarderen. Ze brengt hulde aan de klassieke industriële structuur die voor deze streek zo belangrijk is geweest,' stelt Matt Cartwright, directeur van Twelve Architects. De ontwerpers hopen daarmee trouwens de aanzet te geven voor de aanleg van gezelligere groenruimten voor voetgangers en fietsers in de stad.

Een wandeling ter ere van het industrieel verleden van de stad

Het door de landschapsarchitecten van de National Trust uitgewerkte project leidt bezoekers langs sporen van het industriële verleden van Manchester. Vanop het viaduct kunnen wandelaars de vroegere (gerenoveerde) katoenslagplaatsen zien, waarin nu kantoren en hippe bars gevestigd zijn. Ook de kolenloodsen, de sluisen uit die tijd en de street art muurschilderingen die een postindustriële sfeer oproepen, zijn van daar zichtbaar. De talloze planten en struiken die werden aangeplant in bakken van getemperd staal met een roodachtige kleur verwijzen eveneens naar het rijke verleden van Manchester. Het museum voor wetenschap en industrie en de evenementenlocatie beschikken over een raam waarlangs de intacte gedeelten van het viaduct te zien zijn. Een heuse meerwaarde! Het 'sky park' van het viaduct van Castlefield is momenteel slechts voor één jaar geopend. De National Trust startte echter met een fundraising actie om er een permanente attractie in Manchester van te maken. In afwachting trekt de locatie dagelijks enkele honderden bezoekers aan. De toegang is gratis, na reservatie. ■

De Biënnale van Venetië 2023 met Afrika als laboratorium voor de toekomst

De 18de architectuurbiënnale in Venetië liet zich inspireren door het werk van de Ghanese architecte Lesley Lokko. Ze brengt hulde aan Afrika als vooruitstrevend continent voor urbanisering, hoewel klimaatveranderingen en ongelijkheden nooit veraf zijn.

De editie 2023 is een eerbetoon aan het Afrikaanse continent als 'protagonist van de toekomst'. Boegbeeld wordt Lesley Lokko, een vrouw van Afrikaanse origine. Die keuze om de focus van de biënnale eindelijk ergens anders te leggen, drong zich op. Immers, 'nergens op onze planeet lopen de vragen rond rechtvaardigheid, ras, hoop en angst zo ver uiteen en zo gelijk als in Afrika,' verklaarde mevrouw Lokko.

Roberto Cicutto, voorzitter van de Biënnale van Venetië, is blij met de keuze voor Lesley Lokko en met de erkenning voor het continent als protagonist van de toekomst. 'Laboratorium voor de toekomst slaat zowel op de biënnale zelf als op Afrika: een werelddeel dat het voortouw neemt in urbanisering en wereldgroei, maar dat tegelijk wordt geconfronteerd met ernstige klimatologische en maatschappelijke vraagstukken,' stelt Roberto Cicutto.

De 18de editie loopt van 20 mei tot 26 november 2023 in de Giardini, het Arsenaal en verschillende andere locaties in Venetië. Als laboratorium voor de toekomst toont de biënnale naar goede gewoonte nationale creaties. Daarnaast werden een aantal collaterale evenementen van internationale instellingen geselecteerd. Met het werk van Lesley Lokko als inspiratiebron wil het evenement ook nadenken over nieuwe definities voor de begrippen 'toekomst' en 'laboratorium'.

Dekolonisatie en decarbonisatie

De tentoonstellingen rond Afrika benadrukken het belang van zowel dekolonisatie als decarbonisatie. 'In Europa spreken we over minderheden en diversiteit, maar de waarheid is dat de westerse minderheden wereldwijd de meerderheid uitmaken,' stelt mevrouw Lokko. Lesley Lokko is een Ghanese-Schotse architecte met wereldfaam. Ze is tevens een succesvol schrijfster

en oprichtster van FOLIO, een tijdschrift voor hedendaagse Afrikaanse architectuur, waarvan ze ook hoofdredactrice is.

In 2015 stichtte ze de Graduate School of Architecture in Johannesburg (Zuid-Afrika). In 2021 lag ze aan de basis van het African Futures Institute: een architectuurhogeschool, onderzoekscentrum en instituut voor overheidsprojecten in Accra (Ghana).

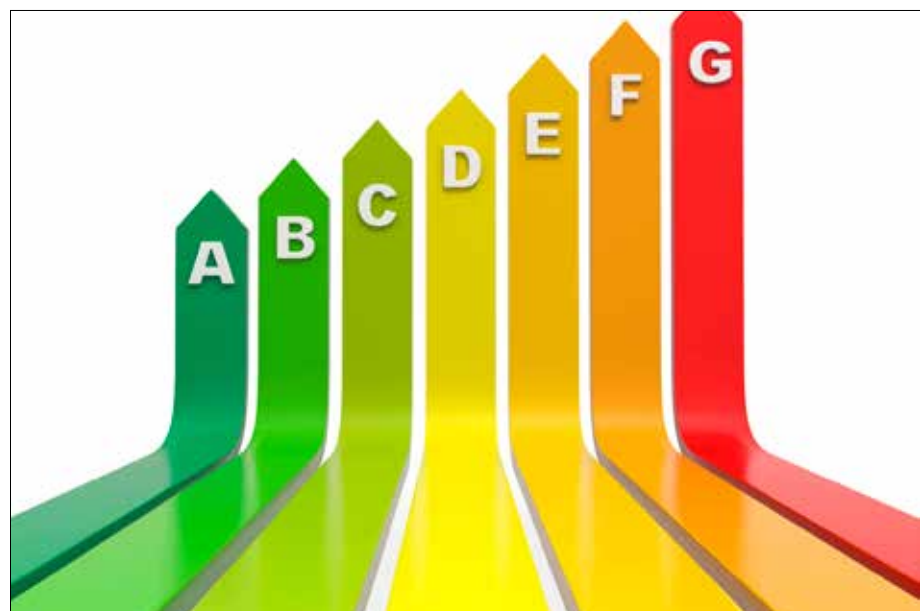
Diversiteit is onze norm

Voor mevrouw Lokko is haar dubbele Afrikaans-Europese identiteit een 'kans om zowel rondom als in de verte te kijken. Dat tweevoudig bewustzijn doet me inzien dat diversiteit onze norm is. Op antropologisch niveau zijn we allemaal Afrikanen. En wat er in Afrika gebeurt, overkomt ons allemaal.' Een groot deel van het werk van Lesley Lokko stelt concepten rond cultuur, ruimte en ras in vraag door architectuur in een sociale en

politieke context te plaatsen die de sector zelf vaak over het hoofd ziet. 'En dat terwijl dekolonisatie en decarbonisatie voor architectuur ware geschenken zijn,' vindt ze. 'Ik zou dan ook willen dat deze tentoonstelling als een cadeau wordt gezien.'

Volgens haar geven de nieuwe technologieën die onophoudelijk hun opwachting maken en weer verdwijnen ons een ongefilterde kijk op het leven in de vier windstreken. Al die streken zullen we wellicht nooit bezoeken en nog minder begrijpen.

'Onze tentoonstelling is opgezet als een soort workshop, een laboratorium waar architecten en beoefenaars van allerlei creatieve disciplines zich kunnen spiegelen aan hedendaagse voorbeelden die een mogelijke weg voor deelnemers en bezoekers uittekenen. Zo kunnen we ons inbeelden wat de toekomst voor ons allemaal in petto zou kunnen hebben,' besluit ze. ■

Voor helft Belgen gaat energie-efficiëntie voor op comfort en esthetiek

De helft van de Belgen (51%) geeft aan dat ze liever een duurzame, energiezuinige woning hebben die er niet helemaal uit ziet zoals ze willen, dan een die er prachtig uit ziet maar niet zo energiezuinig en duurzaam is. Dat blijkt uit een representatieve peiling¹ van iVox naar aanleiding van BATIBOUW.

Een opvallende evolutie, die duidelijk maakt dat de stijgende inflatie en de energiecrisis wel degelijk voor een mentaliteitswijziging hebben gezorgd. 2023 is meer dan ooit het jaar van de energie-efficiënte bouw en renovatie. Dit contrasteert met de periode van de COVID-19-crisis, waar de focus vooral lag op wooncomfort en ruimteoptimalisatie.

2 op de 5 woningeigenaren (40%) hebben concrete plannen voor het verhogen van de energie-efficiëntie van hun woning. Meer dan een vijfde (23%) is van plan te investeren in zonnepanelen en om hun isolatie te verbeteren (22%). 1 op de 10 noemt ook plannen voor het overschakelen op energiezuinige verwarmingsmethode (13%) en het vernieuwen van hun elektriciteit (8%). 6% haalt plannen aan voor het investeren in energiezuinig verlichting en domotica.

Voor tips en informatie met betrekking tot energiebesparing gaat de Belg vooral online (42%) en bij vrienden / familie (36%) te rade. Bijna 3 op de 10 (27%) gaan hiervoor (ook) rechtstreeks horen bij bouwprofessionals.

Dagelijksebesparingen

De Belg is echter niet alleen op lange, maar ook op de korte termijn bezig met energiebesparing. Gevraagd naar de manieren waarop ze dit blijkt uit hun dagelijkse gewoontes, noemt bijna driekwart (74%) het vaker uitdoen van lichten. 7 op de 10 zeggen (ook) dat ze de deuren vaker dichtdoen om geen warmte te verliezen (70%) en dat ze de thermostaat lager zetten (68%). Verder noemen 3 op de 5 het vervangen van oude lampen door ledlampen (62%) en het besparen op

water (door bijvoorbeeld te douchen i.p.v. een bad te nemen) (59%).

Iets minder dan de helft (45%) gebruikt ook vaker de eco-stand op hun (af)wasmachine. Meer dan een derde (36%) sluit zelfs zijn huishoudtoestellen volledig af van de elektriciteit. 3 op de 10 (29%) zouden ook spleten en kieren in hun woning dichtmaken. Toch zet niet iedereen energie bovenaan de prioriteitenlijst. Een derde (35%) van de respondenten kiest volmondig voor comfort en esthetiek boven energiezuinigheid.

De factor prijs

Wanneer huiseigenaren wordt gevraagd naar de belangrijkste belemmeringen die hen ervan weerhouden hun huis energiezuiniger te maken, komt gebrek aan budget

(49%) het vaakst voor in de top drie. Ook de stijging van de materiaalsprijs, die intrinsiek samenhangt met het gebrek aan budget, is een belangrijk argument (47%) om niet tot een energierenovatie over te gaan.

Geen zin in renovatiewerken

Voor bijna een derde van de Belgische huiseigenaren (28%) betekent ook het ongemak om werken in huis te hebben een belangrijke belemmering.

Weg naar de premies nog altijd te weinig gevonden

Driekwart van de Belgen voelt zich onvoldoende geïnformeerd over de verschillende premies. Van degenen die bouw- en/of renovatieplannen hebben voor het komende jaar, zeggen bijna 7 op de 10 matig tot slecht geïnformeerd te zijn over de bestaande premies. ■

Akoestische isolatie

Akoestiek in de architectuur wordt vaak over het hoofd gezien en veelal overgelaten aan specialisten in akoestiek. Toch zijn er heel wat disciplines in het bouwwezen waar akoestiek aan te pas komt: natuurlijk zijn er studies over de transmissie van geluid in gebouwen, maar er is ook de structurele akoestiek die onderzoekt hoe structuren waar geluiden worden opgewekt, reageren, de omgevingsakoestiek die geluidsoverlast aanpakt en de akoestische doorlaatbaarheid in een stedelijke omgeving.

Een stad is namelijk een geluidsruimte in die zin dat de organisatie, de stedelijke inrichting en de architectuur bepalen hoe geluid wordt verspreid. Een zone toewijzen aan deze of een andere activiteit (zoals industrie, handel, kantoren) of aan woningen of zelfs een combinatie van functies, bepaalt onvermijdelijk het omgevingsgeluid. En de akoestisch open of gesloten ruimten vallen niet altijd samen met de visuele voorstelling die daarvan gemaakt kan worden. In een akoestisch gesloten ruimte wordt het geluid dat door een bron wordt voortgebracht, weerkaatst of geabsorbeerd door de obstakels.

Het omgevingsgeluid kan mits ingrijpen op diverse niveaus gewijzigd, gecontroleerd of gesaneerd worden. De verschillende elementen van een bepaalde omgeving hebben min of meer weerkaatsende of absorberende eigenschappen, afhankelijk van het materiaal dat gebruikt wordt. Ingrijpen in de akoestische eigenschappen van deze materialen betekent het omgevingsgeluid van een bepaalde plaats wijzigen.

Er zijn architecturale oplossingen.

Er moet vooral aandacht zijn voor de organisatie van de ruimten binnen in een gebouw, maar ook de gevel kan uit verschillende elementen bestaan, die optreden als filters voor het geluid en lijken op bufferzones. Het is belangrijk om ook even stil te staan bij de geluidsafscherming van

een gebouw en de voordelen in het achterhoofd te houden die een goede akoestische isolatie kan meebrengen. Het is de ambitie om de eisen van de akoestische kwaliteit beter te respecteren, maar niet in te boeten op innovatie op architecturaal vlak.

Het akoestische succes van een project hangt voor een groot deel af van de initiële keuzes, zowel architecturale als technische en financiële. Het hangt daarnaast ook af van de zorg voor het akoestische concept – isolatie, vormen en volumes, bekleding en afwerking, akoestische variabiliteit – en de goede samenwerking tussen de leden van het team dat leidt. Akoestiek is geen losstaand gegeven, maar hangt samen met de architectuur en de techniek.

Tecsound geluidsisolatie: maak komaf met storende geluiden

Volgens de bevindingen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is geluid de op één na grootste milieuoorzaak van gezondheidsproblemen, net na de impact van de luchtkwaliteit (fijnstof). Daarom is het belangrijk dat je voldoende aandacht besteedt aan de geluidsisolatie van je bouwproject. Ken je Soprema's ruime aanbod aan akoestische isolatiematerialen al? In dit artikel zoomen we in op Tecsound: een bitumenvrij kunststofmembraan dat de akoestische isolatie van constructies verbetert.

Tecsound: geluidsisolatie die geen extra ruimte inneemt

Door de combinatie van de visco-elasticiteit en de hoge dichtheid biedt Tecsound een uitstekende geluidsisolatie in verschillende constructie-elementen zonder de dikte te vergroten. Dankzij zijn massa is Tecsound onmisbaar in projecten waar de ruimte schaars is: de folie is flexibel, aanpasbaar (zelfs bij lage temperaturen) en makkelijk te versnijden en te hanteren. Je kan Tecsound eenvoudig installeren op moeilijker bereikbare plekken en zelfs op oneffen oppervlakken. Je vindt Tecsound dan ook het vaakst terug

in lichte scheidingswanden, verlaagde plafonds, lichte dakconstructies en voor geluidsisolatie van afvoerleidingen.

Hoe bevestig je Tecsound geluidsisolatie?

Tecsound wordt hoofdzakelijk tussen twee gipskartonplaten toegepast in lichtgewichtwanden (scheidingswanden, voorzetwanden, ...) en plafonds. Het membraan wordt mechanisch bevestigd op de eerste gipskartonplaat waarop je vervolgens de tweede gipskartonplaat bevestigt. Je kan er ook voor kiezen om het membraan te lijmen, of je gebruikt de zelfklevende variant. Om verdikkingen te voorkomen wordt het membraan zonder overlapping (met stootvoeg) geplaatst. Let erop dat de naden goed aansluiten. Daarvoor kan je de dichtingstape Tecsound S50 Band gebruiken. Die is gemaakt uit hetzelfde materiaal als het membraan en dus even flexibel in gebruik.

Waarvoor kan je Tecsound nog gebruiken?

Tecsound is bij uitstek ook geschikt voor lichte dakconstructies. Niet enkel in de daken van industriële bouwprojecten, maar ook in die voor de tertiaire sector wint steeldeck als ondergrond aan populariteit. Het Tecsound-membraan wordt dan aangebracht om contactgeluiden

(door wind, hagel en regenval) of luchtgeluid (bijvoorbeeld tegen alle soorten verkeerslawai, in het bijzonder overvliegende vliegtuigen) te dempen.

Een vraag? Soprema helpt je graag

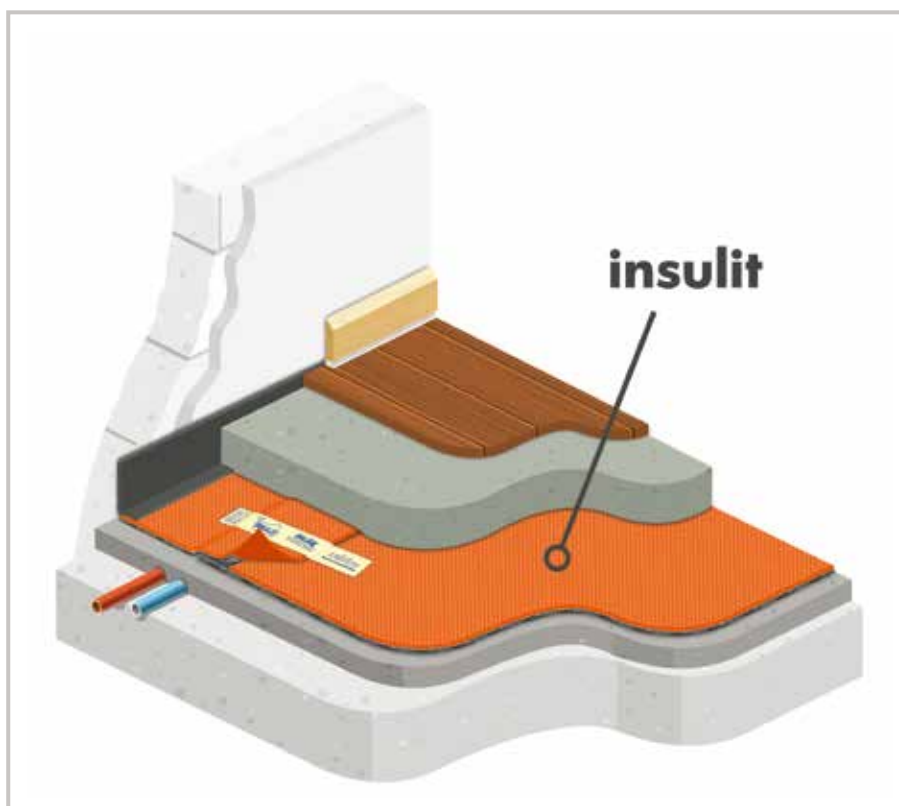
Op zoek naar een oplossing op maat voor een bijzonder bouwproject? Of nog vragen over onze andere geluidsisolatiematerialen? Onze productspecialisten denken graag met u mee. Twijfel niet om ons vrijblijvend te contacteren.

www.soprema.be/nl/gamme/isolatie/akoestische-isolatie
www.soprema.be/nl/contact

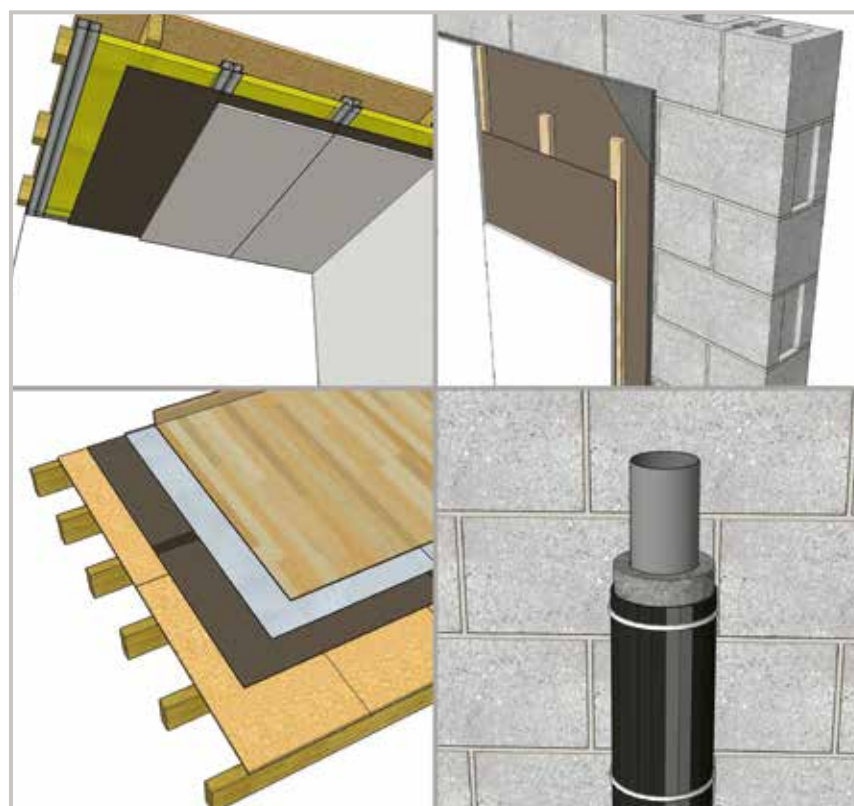

Dunne akoestische oplossingen voor vloeren, muren, tussenwanden en plafonds

Op zoek voor uw project naar gespecialiseerd advies in akoestiek van vloer tot plafond? insulco is sinds meer dan 30 jaar "DE" Belgische specialist in akoestische onderlagen voor chapes, parketen en houten vloeren. Historisch gespecialiseerd in het strijden tegen contactgeluiden biedt insulco ook een gamma innoverende oplossingen aan om de luchtgeluiden in tussenwanden, valse plafonds of lichte vloeren te verminderen.

insulit: onderlagen voor chapes

insulMass: zware massa's voor lichte wanden

Dankzij een breed gamma aan oplossingen vindt men de insulco membranen terug in projecten als appartementsgebouwen, scholen, kantoren, ziekenhuizen, crèches, hotels, rusthuizen en ook in eengezinswoningen. Deze erkenning gaat veel verder dan de Belgische markt. Van Europa tot Azië via Afrika, het zijn meer dan 10 miljoenen m² insulco onderlagen die wereldwijd dagelijks meewerken aan de akoestische kwaliteit van gebouwen!

Een onderlaag voor elk type vloer

Om een chape akoestisch en/of thermisch te isoleren vindt u bij insulco niet minder dan 7 verschillende 'insulit'-onderlagen, om aan de specificiteit van elk project te kunnen beantwoorden.

Indien u op zoek bent naar een isolatiemateriaal geschikt voor het bouwen of renoveren van houten structuren kunt u gebruik maken van de 'insulWood'.

Hiernaast kunt u bij insulco ook terecht voor onderlagen voor parket en LVT vloeren met de 'insulParq 2+', de 'insulSound Ultra+' en de 'insulit LVT'.

insulWood: onderlaag voor houten structuren

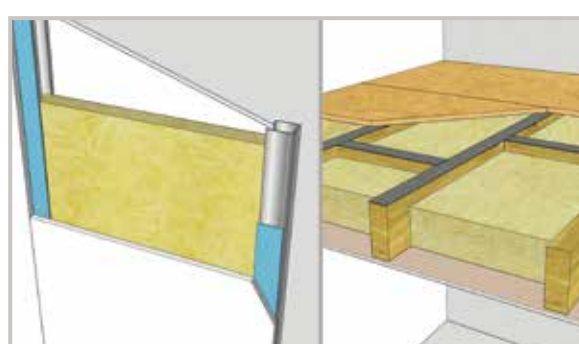
Een zware massa voor elk type lichte wand

Naast de hierboven beschreven onderlagen die voornamelijk tegen de contactgeluiden strijden heeft insulco ook dunne oplossingen ontwikkeld die helpen te strijden tegen luchtgeluiden.

Het is zo dat het 'insulMass'-gamma samengesteld is uit dunne en soepele membranen die met een beperkte dikte de akoestische prestaties van lichte verticale of horizontale wanden verhogen zoals scheidingswanden, valse plafonds, houten vloeren of zelfs rond sanitaire afvoerbuizen.

Ontkoppelingsstroken: doeltreffend, eenvoudig en economisch

insulco loopt voorop op het gebied van innovatie en heeft zijn expertise en kennis ten dienste gesteld van een nieuwe generatie ontkoppelingsstrippen met hoge prestaties. Deze 'dB Strip' stroken werden speciaal ontwikkeld om de akoestische prestaties van lichte tussenwanden of houten vloeren te verhogen. Hun doeltreffendheid, bewezen door Buildwise (WTCB), laat toe resultaten te behalen die vergelijkbaar zijn met akoestische oplossingen die aanzienlijk duurder en complexer te plaatsen zijn.

dB Strip: ontkoppelingsstroken met hoge prestaties

Kwaliteit, de prioriteit

Van het ontwerp tot de productie heeft insulco altijd veel belang gehecht aan de kwaliteit van zijn producten. Het is onder andere voor deze reden dat er in 2018 een nieuw intern laboratorium in dienst werd genomen waar de kwaliteit en prestaties van de producten bestudeerd worden. Ook gedurende de productie zijn er procedures om voortdurend hetzelfde hoge kwaliteitspeil te kunnen garanderen.

Een unieke partner

Zoals u zult begrepen hebben kan insulco u helpen met vele oplossingen waarmee u de akoestische prestaties van een gebouw kunt verhogen. Kwaliteitsproducten aanbieden is wel niet genoeg. Het is inderdaad ook belangrijk om de materialen te kunnen kiezen die het best passen bij de aangetroffen situatie afhankelijk van het gezochte doeltreffendheidsniveau, de technische beperkingen, het budget, enz. Gespecialiseerde technische adviseurs staan hiervoor ter beschikking van architecten om u te helpen bij het kiezen van de oplossingen die het beste passen bij de specifieke kenmerken van uw project.

insulco, de Belgische specialist in dunne akoestische oplossingen

www.insulco.be
067/41 16 10
insulco@insulco.be

insulco
insulation products

Bouwsector in nauw door stagnatie nieuwbouw

Volgens ABN Amro gaat de bouwsector een moeilijke tijd tegemoet. Het aantal verkochte nieuwbouwwoningen in 2022 is met 28 procent gedaald. De stagnatie treft dit jaar vooral architecten (-6 procent). Ingenieurs (+6 procent) en installatiebedrijven (+5,5 procent) hebben tijd juist mee.

Hoewel de bouw het vierde kwartaal van 2022 afsloot met 2,3 procent groei ten opzichte van het derde kwartaal, zien de vooruitzichten er dit jaar minder gunstig uit. Door de inflatie en de snel gestegen rente neemt de vraag naar nieuwbouw sterk af: de verkoop van nieuwbouwwoningen daalde vorig jaar met 28 procent in vergelijking met 2021. De stikstofcrisis, stijgende bouwkosten en een tekort aan geschikte bouwlocaties zorgen voor extra onzekerheid. De stagnatie in de nieuwe woningbouw wordt vooral gevoeld door architectenbureaus. Zowel in 2023 (-6 procent) als in 2024 (-1 procent) ligt in dit segment krimp in het vooruitzicht. Over de gehele linie (-1,5 procent) is de krimp in de bouwsector dit jaar relatief beperkt. Deze wordt namelijk deels gecompenseerd door de groeiende behoefte aan verduurzaming en onderhoud van de gebouwde omgeving. Ingenieurs (+6 procent) en installatiebedrijven (+5,5 procent) hebben de wind dan ook in de rug en ook in 2024 wordt een groei van respectievelijk 5 en 3,5 procent verwacht.

Verduurzaming

De daling van bouwvolumes wordt ook veroorzaakt doordat investeringen in de bouw van bedrijfspanden - vooral kantoorgebouwen en winkels - in de afgelopen vier kwartalen is afgenomen (-3 procent). Naast de gestegen rente is dit onder meer te wijten aan de opkomst van thuiswerken en een gebrek aan geschikte bouwlocaties voor onder meer logistiek vastgoed. Dit wordt deels gecompenseerd door investeringen in verbouwingen aan bestaande bedrijfsge-

bouwen. Zo worden bedrijfshallen, loodsen, scholen en andere utiliteitsgebouwen steeds verder verduurzaamd. ABN AMRO verwacht daarom dat de netto groei voor de utiliteitsbouw hierdoor volgend jaar - na een krimp van 3 procent in 2023 - op -1 procent uitkomt. De grond-, weg en waterbouw zit eveneens in moeilijk vaarwater.

Risico's eerlijk verdelen

Hoewel de vooruitzichten per segment verschillen, liggen voor gehele bouwsector moeilijke jaren in het verschiet. "Nu de vooruitzichten minder gunstig zijn, doen bouwbedrijven er goed aan aandacht te besteden aan risicomanagement. Zo staan aannemers vaker voor de keuze om woonprojecten in verschillende fasen op te knippen, zodat zij vóórdat de bouw begint de gewenste 70 procent voorverkoop kunnen halen.

Ook kan in de ontwerpfase gekozen worden voor een andere mix van type woningen, waarbij het toevoegen van goedkopere woningen het afzetrisico verkleint. De inzet van prefabricage en industrialisatie kan een extra bijdrage leveren aan een betere betaalbaarheid van woningen", zegt Paul Bisschop, Sector Econoom Bouw van ABN AMRO. "Alle spelers in de keten moeten een zekere mate solidariteit en flexibiliteit tonen om in deze afzwakkende conjunctuur voor bouwproductie te blijven zorgen. Zo kunnen hogere prijzen van bouwmaterialen niet eenzijdig bij aannemers liggen en is het vertragingrisico door stikstof vooral iets wat een opdrachtgever het beste kan dragen." ■

Zonnepaneel als klassieke dakpan

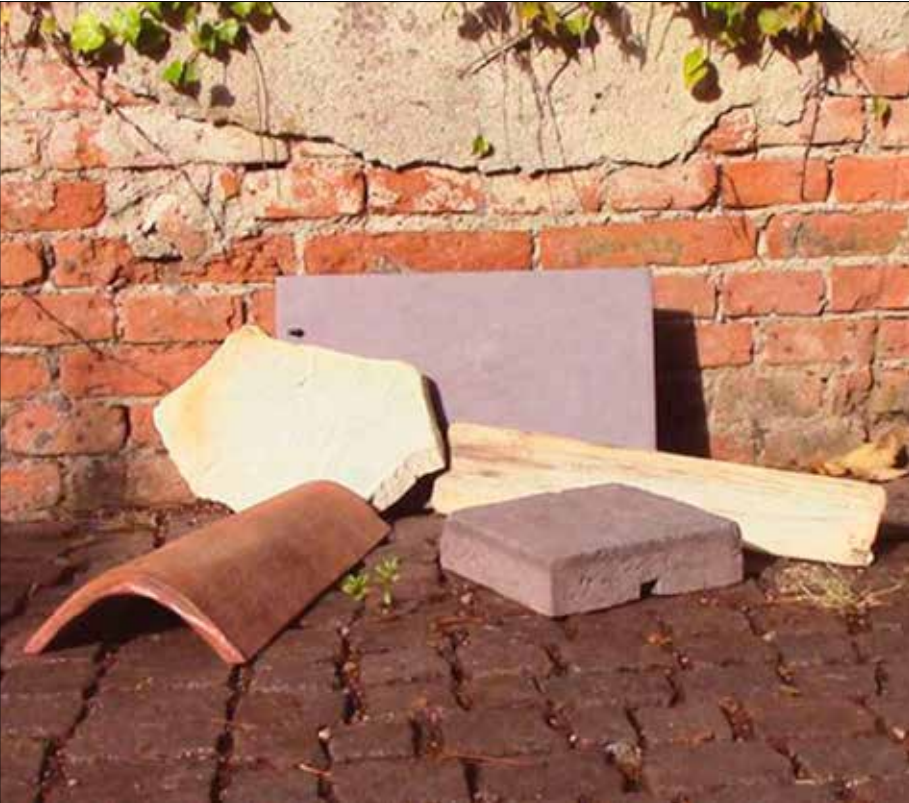
Zonnepanelen zijn perfect om zelf thuis energie op te wekken, maar niet alle daken zijn geschikt. Bijvoorbeeld bij oude, monumentale panden kun je niet zomaar panelen op het dak zetten. Het Italiaanse Dyaqua heeft daarvoor een oplossing.

Zij hebben een zonnepaneel ontworpen dat qua uiterlijk vrijwel identiek is aan een klassieke dakpan, zoals je die veel in Italië ziet. Met deze dakpannen/zonnepanelen kunnen ook oude huizen en gebouwen duurzaam worden gemaakt. De unieke dakpan heeft de toepasselijke naam Invisible Solar gekregen. Het paneel is gemaakt van monokristallijn silicium dat we ook bij reguliere panelen zien. Alleen in dit geval heeft een paneel een dunne keramische laag gekregen die zorgt voor het klassieke uiterlijk. Voor het menselijk oog lijkt het paneel op een oude dakpan, maar de laag keramiek is zodanig bewerkt dat deze de krachtige zonnestralen kan doorlaten.

Elisa Quagliato van Dyaqua zegt hierover: "We hebben Invisible Solar speciaal ontworpen om cultureel erfgoed eindelijk toegang te geven tot zonne-energie, waar traditionele zonnepanelen en andere BIPV's niet mogen worden geïnstalleerd vanwege hun hoge

visuele impact. Archeologische vindplaatsen en typische erfgoedgebouwen hebben zelfs een hoog energieverbruik. Daarom is zonne-energie erg belangrijk om de milieu-impact van deze prachtige plekken te verminderen en hen te ondersteunen bij het verspreiden van cultuur.

Het mooie aan dit ontwerp is dat dit zonnepaneel ook nog eens recyclebaar is. Daarnaast ziet Dyaqua erop toe dat de dakpannen authentiek ogen. Geen enkel paneel is hetzelfde, zodat ze op het dak van een oud gebouw ogen als dakpannen die er al lange tijd liggen. Zo is Dyaqua bijvoorbeeld gevraagd om Pompeï te voorzien van zonnepanelen. Hierdoor zal deze veel bezochte plek aanzienlijk kunnen besparen op de energiekosten. Inmiddels is Dyaqua bezig om soortgelijke oplossingen te ontwikkelen met een oppervlak van hout, steen en beton. ■

Oproep stadsvernieuwing 2023

Op 1 februari 2023 lanceerde minister Bart Somers de oproep 2023 naar stadsvernieuwingsprojecten, in het gezelschap van heel wat vertegenwoordigers uit de verschillende steden. Zoals steeds kunnen dertien centrumsteden, eenentwintig provinciale steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel een aanvraag van concept- en projectsubsidie indienen. Wel zijn er enkele wijzigingen in de procedure voor het indienen en beoordelen van aanvraagdossiers voor de projectsubsidie.

Opzet

Het instrument van stadsvernieuwing heeft de voorbije twintig jaar een belangrijke rol heeft gespeeld in de heropbloei van de stad. In die twintig jaar hielp stadsvernieuwing bij de herontwikkeling van postindustriële, leegstaande en verwaarloosde sites, zoals negentiende-eeuwse stadsgordels, leegstaande fabriekssites, kanaalzones, havengebieden, kazernes, militaire hospitalen, leegstaande kloosters, stationsomgevingen, ziekenhuizen en scholen. Stadsvernieuwing zorgde mee voor de heraanleg van jarenlang verwaarloosd publiek domein, de bouw van allerhande publieke voorzieningen, de ontwikkeling van een meer gediversifieerd stedelijk woningaanbod en de opwaardering van de afgetakelde centrumfunctie van de kleinere steden. Er is veel gerealiseerd, maar er ligt nog veel werk op de plank. Steden worden geconfronteerd met een boel nieuwe uitdagingen op vlak van klimaat, energetische renovatie, druk op de publieke ruimte, samenleven, ... Steden zijn de plaatsen waar al deze uitdagingen het sterkst samenkomen. Maar ook aangepakt kunnen worden. Dat maakt de oproep stadsvernieuwingsprojecten als instrument er niet minder maar net des te relevanter op.

Speciaal voor de nieuwe oproep van 2023 formuleerde jury stadsvernieuwing, onder voorzitterschap van professor stedenbouw Michiel Dehaene, een bondige tekst die de visie, de thematische focus en de modali-

teiten voor deze nieuwe oproep kernachtig samenvat. In vergelijking met vorige oproepen zijn er, op vlak van de procedure, namelijk wel enkele wijzigingen op vlak van het indienen en beoordelen van de aanvraagdossiers. Deze wijzigingen worden verder uitgediept in een reglement.

Vernieuwde aanpak

Voor het eerst verloopt het indienings- en jureringsproces van de projectsubsidie in twee fases (getrapte jurering). De steden hebben tot uiterlijk 30 april voor het indienen van hun dossiers voor de eerste fase. Hierna volgt een eerste selectie. Steden die op basis van hun eerste aanvraagdossiers geselecteerd worden voor de tweede ronde, hebben tot 17 september de tijd om hun vervolledigde dossier in te dienen.

Het indienings- en jureringsproces van de conceptsubsidie blijft ongewijzigd. De steden hebben tot uiterlijk 30 april voor het indienen van hun dossiers. Waarna ze worden uitgenodigd om hun dossier toe te lichten.

Oproeptekst + reglement

In de oproeptekst omschrijft de jury stadsvernieuwing de belangrijkste doelstellingen en prioriteiten van de oproep stadsvernieuwing. In het oproepreglement schetsen we het verloop van de procedure, de wijze van beoordelen door de jury en de timing. ■

Zuurstof voor de Zenne

In 2018 ontving de stad Halle voor het project 'Zuurstof voor de Zenne' een subsidie in het kader van de thematische oproep 'groenblauw in de stad'.

Het creëren van een nieuw landschapspark was het uitgangspunt om de rivier terug dichterbij de stad en haar bewoners te brengen. De Zenne lag in Halle jarenlang verscholen achter hekken, muren en hagen. Een blik op het water en je kon van de kleur afleiden welke fabriek uit de buurt er zijn afvalwater had geloosd. Dankzij de verkregen subsidie is een heel transformatieproces van de stad Halle tot stand en in een stroomversnelling gekomen.

Met het strategisch project Zenne kreeg de stad Halle het mandaat om de regierol op te nemen binnen het project landschapspark. De werkgroep Zuurstof voor de Zenne heeft vertegenwoordigers uit het Regionaal Landschap Pajottenland en Zennevallei, het strategisch project Zenne, Vlaamse Milieumaatschappij en de stad Halle.

Als een weelderige, bochtige ader slingert de Zenne zich door Halle. Vaak was dit onzichtbaar in het stadslandschap. Het Zennepark brengt daar verandering in, want in dit langgestrekte gebied van Buizingen tot Lembeek komt de Zenne als blauwgroene draad nu wel aan de oppervlakte. Het park geeft Halle een duidelijke landschappelijke identiteit en kan gelden als een aantrekkingspool voor bezoekers en inwoners.

De identiteit, de inrichting en de beeldkwaliteit van het landschapspark wordt mee bepaald door de combinatie van materialen en texturen en de weerkerende symbolisatie.

De landschapspoorten werden opgemaakt in cortenstaal, een weervast staal dat gekenmerkt wordt door de roestkleur. Om de uniformiteit in het landschapspark door te trekken, werden ook de bruggen onder handen genomen om zo een cortenstalen effect te krijgen.

De gerealiseerde uitvoeringswerken en de op til staande projecten werken inspirerend en dynamiserend om verder te investeren in de

publieke ruimten langs de Zenne en het kanaal.

De werkgroep blijft zich verder inzetten voor snel uitvoerbare projecten op terrein in combinatie met de langdurige processen rond stadsvernieuwing. ■

Architectenkrant is een maandblad uitsluitend bestemd voor de professionals in de architectuur

www.architectenkrant.be

Maria van Hongarijelaan 64 b6,
1083 Brussel
Tel. 02 772 40 47 - Fax : 02 771 98 01
info@mediaxel.com

Redactie : Nicolas Houyoux -
hoofdredacteur
nicolas.houyoux@mediaxel.com

Publication Manager
Bea Buyse: Tel. + 32 (0)477 77 93 68
bea.buyse@mediaxel.com

Sales Manager
Kathleen Metten: Tel: + 32 (0)472 72 34 81
kathleen.metten@mediaxel.com

Totaal bereik : 13.700 architecten.
Artikels, foto's en tekeningen in het redactioneel gedeelte van de Architectenkrant bevatten geen publiciteit; producten en bedrijven worden hier uitsluitend vermeld ter informatie van de lezers. Artikels met informatie van eerder publicitaire aard worden opgenomen met de vermelding 'productinfo, advertorial,...'. Alleen de auteurs zijn verantwoordelijk voor de artikels, foto's, illustraties en standpunten die in de Architectenkrant verschijnen.

Copyright 2023 - MediaXel bvba.
Alle rechten voorbehouden, die van vertaling inbegrepen. Paraît également en français.

WIT IS HET NIEUWE GROEN

LEADAX ROOV

Dé duurzame circulaire platdakbedekking die gericht is op de toekomst.

Streeft u naar duurzame en circulaire oplossingen? Goed nieuws! Leadax Roov van Wienerberger is een dakbedekking gemaakt van gerecycleerde PVB-folie. Naast losliggend geballast en mechanisch verankerd kan Leadax Roov ook met een watergedragen lijm bevestigd worden, waardoor de folie na einde levensduur 100% circulair is: de folie kan opnieuw gerecycleerd worden tot een nieuwe rol Leadax Roov. De witte kleur voorkomt het hitte-eilandeffect en bezorgt zonnepanelen een hoger rendement. Nog meer voordelen: geen regenwaterverkleuring, eenvoudig en veilig te plaatsen zonder gebruik van vuur of hitte. Dat biedt mooie perspectieven voor de toekomst!

Scan de QR-code voor de brochure
en de infovideo of ga naar
wnbg.be/leadaxroov-prof

Wienerberger